

GALATEN

4:8-5:12

Vrijheid in Christus tegenover wetticisme en de erfenis van Abrahams kinderen.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/galaten/4-8-5-12

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Het doel van de wet vóór Christus	3 min	5
2	Van onmondige kinderen naar volwassen zonen	2 min	7
3	De grondbeginselen als abc van de godsdienst	3 min	8
4	De wet is bestemd voor wetteloze mensen	3 min	10
5	De Geest leidt Gods kinderen van binnenuit	3 min	11
6	Terug naar slavernij door Joods wetticisme	3 min	13
7	Feestdagen en voorschriften in Kolossenzen	5 min	15
8	God kennen en door God gekend zijn	3 min	18
9	Paulus vreest dat zijn werk tevergeefs was	4 min	20
10	Christelijke feestdagen zonder verplichting	3 min	23
11	Paulus' persoonlijke beroep op de Galaten	2 min	24
12	Worden zoals Paulus en zijn scherpe toon	3 min	26
13	Paulus' lichamelijke zwakheid	3 min	28
14	De vroegere liefde en waardering voor Paulus	2 min	30

15	De verkeerde ijver van de dwaalleraren	2 min	31
16	Paulus als moeder opnieuw in barensnood	4 min	32
17	Christus krijgt gestalte in de gelovigen	2 min	35
18	Abrahams twee zonen en de twee verbonden	3 min	36
19	Hagar en Ismaël als beeld van slavernij	3 min	38
20	Het hemelse Jeruzalem als de gemeente	6 min	39
21	Kinderen van het vlees en van de belofte	4 min	43
22	De onvruchtbare vrouw krijgt veel kinderen	3 min	45
23	Kinderen van de belofte worden vervolgd	3 min	46
24	Alleen de zoon van de vrije vrouw erft	3 min	48
25	Eén erfenis voor Gods vrije kinderen	2 min	50
26	Geestelijke vrijheid en menselijk gezag	2 min	51
27	Praktische regels zijn geen wetticisme	2 min	52
28	Goed leven onder de heerschappij van Jezus	4 min	53
29	Besnijdenis verplicht tot de hele wet	3 min	55

30	Uit de genade vallen door zelfvertrouwen	4 min	57
31	De hoop op rechtvaardiging bij het oordeel	4 min	59
32	Wetticisme verspreidt zich als zuurdeeg	2 min	61
33	De aanstoot van het kruis en de dwaalleraren	4 min	62
	Om verder te lezen		65

1

Het doel van de wet vóór Christus

De vorige keer dat we met Galaten bezig waren, hebben we de eerste zeven verzen van hoofdstuk 4 behandeld. Het is belangrijk dat we wat voortgang maken in het boek, dus we zullen niet al te lang blijven stilstaan.

Aan het einde van hoofdstuk 3 en het begin van hoofdstuk 4 sprak Paulus over de betekenis van de wet, over wat het doel ervan was. Hij heeft immers heel duidelijk gemaakt dat de wet niet bedoeld was als een middel tot rechtvaardiging. Al enkele eeuwen voordat de wet gegeven werd, was er een middel tot rechtvaardiging ingesteld en geopenbaard in het geval van Abraham. Daar had de Schrift gezegd:

En de Schrift is vervuld die zegt: En Abraham geloofde God, en het is hem tot gerechtigheid gerekend, en hij werd een vriend van God genoemd.

JAKOBUS 2:23

Doordat dit als het ware al vóór de wet geopenbaard was, is duidelijk dat dit voorrang had boven andere opvattingen over hoe iemand gerechtvaardigd zou kunnen worden. Als Abraham door geloof gerechtvaardigd werd, is er alle reden om aan te nemen dat dit Gods manier van handelen was, Zijn manier om mensen te rechtvaardigen. Dat de wet later gegeven werd, moet dus een ander doel hebben gehad dan rechtvaardiging.

Dan komt de vraag op: wat was dat doel? In hoofdstuk 3, vers 19, stelt hij die vraag. En hij beantwoordt die in de rest van dat hoofdstuk en de eerste gedeelten van hoofdstuk 4. Het antwoord is:

Waartoe dient dan de wet? Zij is eraan toegevoegd omwille van de overtredingen, totdat het Nageslacht zou gekomen zijn aan Wie het beloofd was; en zij is door engelen in de hand van de middelaar beschikt.

GALATEN 3:19

Dat kan betekenen dat het, totdat de wet in het nieuwe verbond op ons hart geschreven zou worden, nodig was om van buitenaf een wet op te leggen. Die moest voorkomen dat we volkomen ongeremd zouden zijn en de samenleving en onszelf en alles zouden vernietigen. De wet hield mensen tot op zekere hoogte in toom, zoals een wet altijd doet. Dat is een goed gevolg van een wet: ze houdt mensen die anders misdadig zouden zijn enigszins beschaafd.

Dat kan zijn wat hij bedoelt met:

De wet is erbij gekomen omdat mensen de fout in gingen.

Of het kan betekenen dat de wet werd toegevoegd om al bestaande zonden daadwerkelijk als overtredingen aan te merken. We zouden niet weten dat het overtredingen waren als we de wet niet kenden. Ze konden verkeerd zijn, ze konden wangedrag zijn, en ze werden misschien heel vaak begaan. Maar het waren geen overtredingen totdat er een wet was die ze als zodanig aanmerkte. Wanneer hij zegt dat de wet vanwege overtredingen gegeven werd, menen sommige uitleggers en sommige makers van parafrases dat dit betekent: om zonde als een overtreding aan te merken.

2

Van onmondige kinderen naar volwassen zonen

Hoe dan ook, hij zegt vervolgens dat de wet, wat het doel ervan ook was, haar doel heeft gediend nu Christus gekomen is. Hij vergelijkt haar met een gevangenbewaarder.

Voordat het geloof echter kwam, werden wij door de wet bewaakt, als gevangenen opgesloten, totdat het geloof geopenbaard zou worden.

GALATEN 3:23

Hij vergelijkt haar met een schoolmeester of een leermeester die een kind onderwijst, verzorgt en over het kind waakt totdat het de volwassen leeftijd bereikt. Wanneer het geloof komt, wat het stadium van geestelijke volwassenheid is, is er geen leermeester meer nodig.

Wanneer we zeggen dat het geloof het stadium van geestelijke volwassenheid is, spreken we over de gezamenlijke volwassenheid van het menselijk geslacht. Want Paulus spreekt er in hoofdstuk 4 over dat we, voordat Christus kwam, onder toezicht werden gehouden als een kind dat de erfgenaam is, maar toch niet beter af is dan een slaaf, omdat het een kind is. Het is nog niet oud genoeg om de erfenis werkelijk te ontvangen. Daarom moet het onder toezicht blijven:

maar hij staat onder voogden en beheerders, tot het tijdstip dat de vader van tevoren heeft bepaald.

GALATEN 4:2

Dat staat in hoofdstuk 4, vers 2. Dat duurt totdat erkend wordt dat het kind dit niet meer nodig heeft. Dat is het tijdstip dat de vader heeft vastgesteld.

Dus zegt hij in vers 3:

Zo waren ook wij, toen wij nog onmondige kinderen waren, als slaven onderworpen aan de grondbeginselen van de wereld.

GALATEN 4:3

De volheid van de tijd markeert duidelijk een overgang in deze illustratie. Dit is de geboorte van Jezus. Toen Jezus kwam, geboren uit een vrouw, betekende dat dat de kindertijd van het menselijk geslacht, de godsdienstige prilheid, vóór de komst van Christus lag. Alles wat mensen hadden om hen uit de moeilijkheden te houden, aan godsdienstige regels enzovoort, zelfs de regels die God gegeven had, was eenvoudigweg, zoals hij het in vers 3 noemt:

De basisprincipes van de wereld.

3

De grondbeginselen als abc van de godsdienst

Hij gaat in vers 9 meer zeggen over de elementen van de wereld. Daar zijn we nog niet aan toegekomen. We vatten nu alleen samen wat we eerder hebben behandeld. Maar ‘de elementen van de wereld’ is een uitdrukking waarover gediscussieerd is. Theologen weten eigenlijk niet zeker wat er precies mee bedoeld wordt. Het Griekse woord voor ‘elementen’ is stoicheia. Misschien heb je er iets aan om dat te weten, misschien ook niet. Maar het betekent elementen of beginselen. Het is eigenlijk een term die in sommige Griekse literatuur gebruikt wordt voor het alfabet, het eenvoudige alfabet, de grondbeginselen, de eerste dingen die een kind in het onderwijs leert.

Sommige parafrases zeggen zelfs ‘het abc’. Als je een parafrase gebruikt, kan er bij vers 3 staan:

We zitten vast aan het ABC van de wereld.

En later, in vers 9, wanneer hij zegt:

en nu u God kent, ja wat meer is, door God gekend bent, hoe kunt u weer terugkeren naar de zwakke en arme grondbeginselen, die u weer van voren af aan wilt dienen?

GALATEN 4:9

De spreker haalt hier een parafrase aan: ‘Waarom keren jullie terug naar het zwakke en armzalige abc?’ Dat is natuurlijk geen letterlijke vertaling. Maar ‘elementen’, het woord stoicheia, werd in de Griekse literatuur soms gebruikt voor het alfabet of voor de basisstof van het onderwijs aan een kind. Hij zegt dus eigenlijk dat we als kinderen als het ware op de kleuterschool werden gehouden. Maar toen Christus kwam, markeerde dat de overgang naar volwassenheid. Het geloof kon volwassen worden, de wet kon op ons hart geschreven worden, en daarom konden we de uitwendige regels achter ons laten. We zouden immers innerlijke beheersing hebben, zoals een kind wanneer het volwassen wordt. Het ontwikkelt zelfbeheersing. Zijn ouders hoeven niet meer evenveel controle van buitenaf uit te oefenen.

Daarmee vergelijkt Paulus de mensheid. Vóór Christus was de wet nodig. En wat het individuele leven betreft: voordat je tot Christus komt, is de wet nodig. Wat voor de mensheid als geheel, de macrokosmos, geldt, geldt dus ook voor het individu. Vóór Christus heb je de wet niet in je hart geschreven staan. Daarom moet je onder de wet staan. De heidenen hebben misschien nooit onder de Joodse wet gestaan, maar ze staan nog steeds onder een wet. Er zijn wetten van het geweten en wetten van het land. Iedere samenleving heeft ingezien dat misdadig en slecht gedrag beteugeld moet worden. Maar wanneer iemand innerlijke beheersing en zelfbeheersing krijgt en de wet in zijn hart geschreven staat, heeft hij die beperkingen van de uitwendige regels niet meer nodig.

4

De wet is bestemd voor wetteloze mensen

Ik denk nu aan iets wat Paulus tegen Timotheüs zei in het eerste hoofdstuk van de eerste of tweede brief aan Timotheüs. John kan me waarschijnlijk vertellen welke brief het is. Paulus heeft het daar over wetten voor de wettelozen. Is dat de eerste brief aan Timotheüs, hoofdstuk één? De eerste, dacht ik al. Goed. En dat zou dan bij vers 8 of hoofdstuk... ja, 1 Timotheüs 1:8 zijn. Paulus zegt:

Maar wij weten dat de wet goed is, als men die wettig gebruikt,

1 TIMOTHEUS 1:8

Dan staat er in vers 9:

en als men dit weet: dat de wet niet bestemd is voor de rechtvaardige, maar voor wettelozen en voor opstandigen, goddelozen en zondaars, onheiligen en onreinen, voor hen die vader of moeder vermoorden, voor doodslagers, voor ontuchtplegers, voor mannen die met mannen slapen, voor mensenhandelaars, leugenaars, meinedigen en als er iets anders tegen de gezonde leer is, overeenkomstig het Evangelie van de heerlijkheid van de zalige God, dat mij toevertrouwd is.

1 TIMOTHEUS 1:9-11

Hij zegt dus dat zulke mensen wetten nodig hebben. Mensen die moordenaars, meinedplegers en sodomieten zijn, hebben de wet nodig. De wet is voor zulke mensen gemaakt. Ze is niet gemaakt voor mensen die al rechtvaardig zijn. Ze is niet gemaakt voor mensen die zich al goed gedragen. Overigens vind je het misschien een vreemde lijst van boosdoeners die hij geeft: moordenaars van vaders en moordenaars van moeders. Paulus had gewoon 'moordenaars' kunnen zeggen en zijn punt kunnen maken. Maar door 'moordenaars van vaders en moordenaars van moeders' te zeggen, probeert hij kennelijk een bijna overdreven beeld te schetsen van hoe slecht mensen

moeten zijn om onder de wet te staan. Wij die christenen zijn, hebben daarentegen wetten in ons hart geschreven staan. Daarom zijn we geen moordenaars. We zijn niet geneigd eropuit te gaan en mensen te doden. We zijn niet geneigd sodomieten te zijn. We zijn niet geneigd eropuit te gaan en al deze gruweldaden te bedrijven. Dus hebben we geen wetten nodig om ons te beteugelen. Iets vanbinnen beteugelt ons. Een rechtvaardig mens, iemand die van nature, naar zijn gezindheid, rechtvaardig is, heeft geen wetten nodig om hem te beteugelen. Hij beheerst zichzelf.

5

De Geest leidt Gods kinderen van binnenuit

De wet wordt gegeven voor mensen die die innerlijke beheersing niet hebben. Als je geen zelfbeheersing hebt, heb je inderdaad de wet nodig. Maar Paulus zal in Galaten betogen dat we als christenen geen wetten meer nodig hebben, omdat we de Heilige Geest hebben. En als we in de Geest wandelen, zullen we, zoals hij verderop in hoofdstuk 5 van Galaten zal zeggen:

Maar ik zeg: Wandel door de Geest en u zult zeker de begeerte van het vlees niet volbrengen.

GALATEN 5:16

En we zullen de dingen doen die hij opsomt als de vrucht van de Geest. Na die lijst zegt hij:

Daartegen richt de wet zich niet.

GALATEN 5:23

Dat wil zeggen: er is geen wet tegen liefde, blijdschap, vrede, zachtmoedigheid, ootmoed, zelfbeheersing en de dingen die in Galaten 5, 22 en 23, als de vrucht van de Geest worden genoemd. Als je die dingen doet, sta je niet onder de wet, want de wet verbiedt die dingen niet. Je doet het goede omdat je niet onder een regel staat die je dat

voorschrijft, maar onder de heerschappij van de Geest. Je staat onder het bestuur van een persoonlijke Heere, die je van binnenuit, vanuit je hart, bestuurt in plaats van je van buitenaf iets op te leggen.

Dat is de verandering die volgens Paulus heeft plaatsgevonden. Het is als een kind dat bestemd is om erfgenaam te worden. Totdat het is opgegroeid en de innerlijke zelfbeheersing van de volwassenheid heeft ontwikkeld, moet het echter door krachten van buitenaf beheerst worden. Maar toen Jezus kwam, werd de mensheid als het ware, als het ware volwassen. Niet in de zin dat iedereen daar automatisch in terecht kwam. Maar in Gods omgang met de mensheid als geheel kwam de mondigheid, kwam de volwassenheid, kwam de vrijheid. Want een kind is, hoewel het erfgenaam is, niet vrij zolang het onder de voogdij van beheerders staat. Het is niet vrij.

Sommige van mijn kinderen kijken er echt naar uit om volwassen te zijn, zodat ze vrij kunnen zijn van het toezicht waaronder ze als kinderen staan. Ik weet zeker dat velen van jullie dat ook zo hebben gevoeld. Ik voelde dat ook zo toen ik een kind was. Wat ik niet besepte, is dat je niet vrij bent wanneer je het huis uit gaat. Je hebt alleen meer verantwoordelijkheden waarvan je niet wist dat je ze had, en meer kopzorgen. Maar toch is het zo dat je soms denkt: het zijn tenminste mijn eigen kopzorgen. Ik heb geen kopzorgen die iemand anders mij oplegt. Als ik kopzorgen en verantwoordelijkheden heb, dan zijn het tenminste dingen waar ik als volwassene zelf vrij voor kies. En dat maakt soms verschil voor hoe je je eronder voelt.

Het punt is dat wij als christenen nu in dat stadium zijn, als volwassen zonen die de erfenis kunnen ontvangen: de vrijheid. We zijn niet langer gelijk aan een slaaf. We staan niet langer onder voogden en beheerders van de wet. We hebben iets vanbinnen. We zijn, zoals het in vers 5 staat,

om hen die onder de wet waren, vrij te kopen, opdat wij de aanneming tot kinderen zouden ontvangen.

GALATEN 4:5

En we hebben de Geest van Zijn Zoon ontvangen, in vers 6. Die getuigt in ons van ons zoonschap en doet ons uitroepen:

Nu, omdat u kinderen bent, heeft God de Geest van Zijn Zoon uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader!

GALATEN 4:6

In vers 7 zegt hij:

Dus nu bent u geen slaaf meer, maar een zoon; en als u een zoon bent, dan bent u ook erfgenaam van God door Christus.

GALATEN 4:7

6

Terug naar slavernij door Joods wetticisme

Nu gaan we verder met vers 8.

Maar destijds, toen u God niet kende, diende u hen die van nature geen goden zijn;

GALATEN 4:8

Opnieuw de stoicheia, hetzelfde woord dat in vers 3 stond, de elementen van de wereld. Jullie keren terug

en nu u God kent, ja wat meer is, door God gekend bent, hoe kunt u weer terugkeren naar de zwakke en arme grondbeginselen, die u weer van voren af aan wilt dienen? U houdt zich aan dagen, maanden, tijden en jaren. Ik vrees voor u dat ik mij misschien tevergeefs voor u heb ingespannen.

GALATEN 4:9-11

Wat zijn die elementen? Wat zijn die stoicheia waarnaar ze terugkeren? Hier is iets interessants. De Galaten keerden niet terug naar het heidendom. Ze gingen naar wetticisme. Ze gingen naar Joods wetticisme, besnijdenis en dat soort dingen. Hij geeft in vers 3 aan dat jullie, toen jullie geen christenen waren, in slavernij verkeerden onder de elementen van de wereld. Deze Galaten waren geen Joden; ze waren heidenen. Ze stonden onder het heidendom. Hij erkent dat zelfs in vers 8:

Wat jullie vroeger dienden, waren geen goden.

Dat was anders dan bij de Joden, die God dienden, maar niet met kennis van zaken. De God Die zij dienden, was tenminste de juiste God. Ze dienden Hem alleen niet op een Hem welgevallige manier. Maar de Galaten hadden vóór hun bekering geen goden gediend, ze hadden afgoden gediend.

Hoe kan Paulus zeggen dat ze opnieuw teruggaan naar de elementen, de stoicheia, terwijl ze in feite teruggaan naar het jodendom? Wat hier heel duidelijk is, is dat Paulus Joods wetticisme gelijkstelt aan heidendom. Beide behoren tot het abc van de godsdienst voordat Jezus kwam. Voordat Jezus kwam, was geen enkel stelsel van regels van welke godsdienst dan ook het hoogste, zelfs niet de regels van God die Hij aan Mozes gaf. Ze zijn niet het middel tot gerechtigheid. Het is zo dat het jodendom betere regels had dan veel heidense samenlevingen, wat betreft het morele inzicht dat eruit sprak, omdat God de Opsteller ervan was. Maar dat betekent niet dat ze als middel tot rechtvaardiging dienden, evenmin als de heidense godsdiensten als middel tot rechtvaardiging dienden.

De Joodse wet was net zomin het toppunt van gerechtigheid als het heidendom het toppunt van gerechtigheid is. Jezus is het toppunt van gerechtigheid. Dat de wet in je hart geschreven staat en je onder het nieuwe verbond staat, dat de Heilige Geest je leven bestuurt, dat staat even ver af van Joods wetticisme als van heidendom. Daarmee vergeleken zijn zowel het heidendom als het jodendom alleen maar het abc.

Wat hij zegt, is dit: je denkt misschien dat je het abc van het heidendom achter je hebt gelaten, dat je in Christus bent gekomen en dat je nu doorgaat naar het xyz. Je gaat door naar de hoogste, steeds verder ontwikkelde, gevorderde stadia van godsdienstigheid door je ook onder de Joodse wet te stellen en die aan je christendom

toe te voegen. Hij zegt: nee, je gaat niet door naar iets wat verder gevorderd is; je gaat achteruit. Je gaat terug naar iets wat even slecht is als dat waarmee je begon. Je denkt misschien dat je vooruitgaat, maar je gaat in werkelijkheid terug naar die elementen.

7

Feestdagen en voorschriften in Kolossenzen

Wat zijn die elementen waarnaar ze teruggaan? Vers 10 geeft ons een aanwijzing. Vers 10 zegt:

Jullie houden je aan speciale dagen, maanden, seizoenen en jaren.

Dit zou zowel voor het heidendom als voor het jodendom gelden. Maar ik geloof dat dit hier wordt toegepast op Joodse gebruiken. Laten we Kolossenzen opslaan, want ook daar vinden we in Kolossenzen hoofdstuk 2 tweemaal een verwijzing naar dit woord, de stoicheia, de basiselementen of grondbeginselen.

In Kolossenzen 2:8 zegt Paulus:

Pas op dat niemand u als buit meesleept door de filosofie en inhoudsloze verleiding, volgens de overlevering van de mensen, volgens de grondbeginselen van de wereld, maar niet volgens Christus.

KOLOSSENZEN 2:8

Het woord is stoicheia, de elementen van de wereld. De New King James zegt “basic principles”. “Principles” is dezelfde Griekse uitdrukking als je in Galaten 4:3 hebt, de stoicheia van de kosmos. S-T-O-I-C-H-E-I-A. Het eerste deel is S-T-O-I, en dan is het andere deel C-H-E-I-A: stoicheia. Dat wordt in de Engelse vertaling weergegeven als “principles” in Kolossenzen 2:8 en als “elements” in Galaten 4:3 en 9.

Maar let eens op hoe hij ze daar in vers 8 van Kolossenzen noemt:

De tradities van mensen.

Dat gold zeker voor veel van het farizeïsme, hoewel de besnijdenis bijvoorbeeld geen overlevering van mensen was, maar van God. Je vraagt je af of hij het hier over de Joodse ceremoniële wet heeft, die geen overlevering van mensen was, maar van God. Maar misschien bedoelt hij dat iets wat ooit door God geboden was, als het niet langer door God geboden wordt, alleen nog op grond van menselijke overlevering wordt gedaan. Mensen leggen het dan op als iets wat niet nodig is, maar ze doen alsof het wel nodig is. En in dit hoofdstuk zegt hij in vers 16:

Laat dus niemand u veroordelen inzake eten of drinken, of op het punt van een feestdag, een nieuwe maan of de sabbatten.

KOLOSSENZEN 2:16

Daar heb je de dagen en jaren en maanden enzovoort waar hij in Galaten 4:10 naar verwees. Deze stoicheia hebben te maken met het in acht nemen van bepaalde feesten, die volgens mij verband houden met het jodendom.

Verderop, in Kolossenzen 2:20, zegt hij:

Als u dan met Christus de grondbeginselen van de wereld bent afgestorven, waarom laat u zich dan, alsof u nog in de wereld leeft, bepalingen opleggen

KOLOSSENZEN 2:20

Ook hier gaat het om de stoicheia van de kosmos, stoicheia to kosmos, de elementen van de wereld.

als: Pak niet, proef niet en raak niet aan?

KOLOSSENZEN 2:21

Dit zijn heel Joodse soorten voorschriften. Het lijkt mij vrij duidelijk dat hij het, wanneer hij over de stoicheia spreekt, meestal heeft over Joodse beginselen als: 'Proef dat niet, eet dat niet, raak dat niet aan. Je moet deze feesten in acht nemen.' En Kolossenzen 2:16 lijkt alles met elkaar te verbinden:

Laat niemand jullie veroordelen om wat jullie eten of drinken of welke feesten jullie vieren.

Dat soort dingen. Dat zijn de stoicheia. Dat is het abc van de godsdienst. Als je christen bent, groei je daarbovenuit.

Er is nog één andere plaats waar je het woord stoicheia in het Nieuwe Testament tegenkomt, en die helpt echt om vast te stellen wat het betekent. Dat is in Hebreeën 5:12. Daar staat:

Want hoewel u, gelet op de tijd, leraars zou moeten zijn, hebt u weer iemand nodig die u onderwijst in de grondbeginselen van de woorden van God. U bent geworden als mensen die melk nodig hebben en niet vast voedsel.

HEBREEËN 5:12

Dat is stoicheia in het Grieks.

Stoicheia: de basis, de eerste beginselen, allesbehalve lessen voor gevorderden. Het is het tegenovergestelde van wat gevorderd is en je verder brengt. Het is de basis, wat bij onvolwassenheid hoort. Hij spreekt er verder over als melk en vergelijkt het in dat hoofdstuk in Hebreeën met vast voedsel.

Terug naar Galaten. We hebben alle plaatsen bekeken waar over stoicheia wordt gesproken. Wat hier duidelijk wordt, is dat hij in Galaten 4 de woorden 'de elementen van de wereld' gebruikt voor de elementen van het heidendom waartoe zij vroeger behoorden. In vers 3:

Zo waren ook wij, toen wij nog onmondige kinderen waren, als slaven onderworpen aan de grondbeginselen van de wereld.

GALATEN 4:3

Het interessante hier is dat hij 'wij' zegt. Paulus was een Jood; zijn lezers waren heidenen. Hij geeft aan dat hij als Jood, voordat hij christen werd, en zij als heidenen, voordat zij christenen werden, allebei in slavernij onder de stoicheia waren. Zijn

jodendom en hun heidendom waren allebei aspecten van het abc. Het jodendom was wat zijn oorsprong betreft beter dan het heidendom, maar het was nog steeds het abc. Ze waren als kinderen, en we waren nog niet opgegroeid tot volwassenheid in Christus.

8

God kennen en door God gekend zijn

Maar in vers 9 zegt hij:

en nu u God kent, ja wat meer is, door God gekend bent, hoe kunt u weer terugkeren naar de zwakke en arme grondbeginselen, die u weer van voren af aan wilt dienen?

GALATEN 4:9

Deze uitdrukking waarin hij zichzelf verbetert, heeft soms wat verwarring gewekt:

Of eigenlijk: God kent jullie.

Het is natuurlijk niet verkeerd om te zeggen:

Jullie hebben God leren kennen.

Dus waarom verbetert hij zichzelf? 'O, ik bedoel, je bent door God gekend.' Ik denk dat niemand dat met zekerheid kan zeggen, maar het lijkt erop dat hij 'kennen' bedoelt in de zin van 'erkennen'. Nu je God erkent, of beter gezegd: nu Hij jou erkent. Hij wil duidelijk maken dat je God niet een of andere enorme gunst bewijst door Hem op te merken. Het verbazingwekkende is dat Hij jou opmerkt, dat Hij je kent, dat Hij je erkent.

Het is net als wanneer Johannes in 1 Johannes hoofdstuk 3 zegt:

Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad.

1 JOHANNES 4:10

Vertalersnoot: De spreker noemt 1 Johannes 3; de aangehaalde woorden staan in 1 Johannes 4:10.

Dat wij God liefhebben is niet zo bijzonder. Wie zou Hem niet liefhebben? Waarom zouden we Hem niet liefhebben? Hij is beminnelijk. Wij niet. Dat is het verbazingwekkende. Hier zie je een beeld van liefde:

Niet dat wij van Hem hielden, maar Hij hield van ons.

Zo is er ook niets echt indrukwekkends aan het feit dat je God bent gaan erkennen. Wat ongelooflijk is, is dat Hij jou heeft erkend. Het kan zijn dat hij ook bedoelt dat Hij jou heeft gevonden; jij hebt Hem niet gevonden. Het is niet alsof je een deugdzaam mens was die naar God op zoek was en uiteindelijk de God vond Die Zich verborgen hield. Je was juist iemand die niet eens per se naar God op zoek was. Je ging helemaal op in je heidendom en was er tevreden mee, en God kwam achter je aan, greep je vast en kreeg je te pakken. En Hij erkende je. Het opvallende aan bekering is niet dat ik Jezus ben gaan erkennen. Nou, Jezus zou wel heel blij moeten zijn. Maar het wonder is dat Hij mij zou erkennen.

Dat is volgens mij wat Paulus bedoelt wanneer hij zegt:

en nu u God kent, ja wat meer is, door God gekend bent, hoe kunt u weer terugkeren naar de zwakke en arme grondbeginselen, die u weer van voren af aan wilt dienen?

GALATEN 4:9

Dus hoewel ze niet teruggaan naar dezelfde godsdienstige praktijken die ze als heidenen hadden, gaan ze toch terug naar iets wat daarmee gelijkstaat: de grondbeginselen, de dingen die werden gebruikt om mensen ervan te weerhouden zich vóór hun bekering als ongeremde misdadigers te gedragen. Die hebben ze nu niet nodig. Die dingen zouden ze nu al niet meer nodig moeten hebben.

9

Paulus vreest dat zijn werk tevergeefs was

Wanneer hij nu in vers 10 zegt:

en nu u God kent, ja wat meer is, door God gekend bent, hoe kunt u weer terugkeren naar de zwakke en arme grondbeginselen, die u weer van voren af aan wilt dienen? U houdt zich aan dagen, maanden, tijden en jaren. Ik vrees voor u dat ik mij misschien tevergeefs voor u heb ingespannen.

GALATEN 4:9-11

dan lijkt dat, zoals we in Kolossenzen 2 hebben gezien, sterk op waar hij het daar over heeft. Daar gebruikt hij ook tweemaal het woord stoicheia en lijkt hij dat gelijk te stellen aan spijswetten en het onderhouden van feesten en ceremoniële voorschriften.

Het interessante hier is dat Paulus, wanneer hij zegt:

Jullie houden je aan speciale dagen, maanden, seizoenen en jaren.

vervolgens zegt:

Ik maak me zorgen om jullie, dat al mijn moeite voor jullie voor niets is geweest.

Met andere woorden: ik denk dat ik jullie misschien ben kwijtgeraakt. Misschien zijn jullie geen christenen meer. Is al die moeite die ik heb gedaan om jullie het Evangelie te verkondigen en jullie tot discipelen te vormen, op niets uitgelopen, en horen jullie er niet meer bij? Het is allemaal tevergeefs.

Het is verbazingwekkend als je nadenkt over de implicaties hiervan. Want op grond van het feit dat ze Joodse wetten en feesten willen onderhouden, doet hij bijna alsof ze niet behouden zijn. Of misschien vraagt hij zich af of ze behouden zijn. Later zal hij zeggen:

U bent van Christus losgeraakt, u die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; en daarmee bent u uit de genade gevallen.

GALATEN 5:4

Dat zegt hij in hoofdstuk 5, vers 2 en 4. Hij zegt:

Zie, ik, Paulus, zeg u dat, als u zich laat besnijden, Christus u van geen nut zal zijn.

GALATEN 5:2

En vers 4:

Jullie zijn van Christus vervreemd geraakt, jullie die proberen door de wet voor God rechtvaardig te worden, want jullie zijn de genade kwijtgeraakt.

Ik weet eigenlijk niet goed hoe calvinisten om die passage heen komen.

Je kunt niet van Hem vervreemd raken als je om te beginnen geen relatie met Hem hebt. En dan:

Jullie zijn de genade kwijtgeraakt.

Ik heb echt hele preken gehoord over de vraag: 'Kun je uit de genade vallen?' En de mening van die voorganger was: 'Nee, dat kun je niet.' De uitdrukking 'uit de genade gevallen' komt uit dit vers, waar Paulus zegt:

Dat zijn jullie.

Hoe kan iemand zeggen dat je dat niet kunt? Dat begrijp ik niet.

Het interessante hier is dat hij niet zegt: ‘Jullie zijn in onzedelijkheid vervallen en daarom zijn jullie uit de genade gevallen.’ Of: ‘Jullie zijn in drugsmisbruik of dronkenschap vervallen en daarom zijn jullie uit de genade gevallen.’ Maar: ‘Jullie zijn in Joods wetticisme vervallen, in het onderhouden van Joodse regels. Jullie zijn uit de genade gevallen.’

Waarom is dat? Omdat mensen alcoholisme en drugsmisbruik en seksuele onzedelijkheid niet zien als een middel om gerechtigheid te verkrijgen. Ze doen het ondanks het feit dat ze weten dat het niet rechtvaardig is. Maar ze denken nooit dat ze dichter bij God komen of bij God punten verdienen door eropuit te gaan en zich als een rokkenjager of een dronkaard te gedragen. Maar zo kijken ze wel naar Joods wetticisme. Dat wil zeggen: je denkt dat je zonder genade rechtvaardig genoeg bent wanneer je deze wetten naar de letter onderhoudt. En het wordt een concurrerend stelsel van behoud naast dat van het ware Evangelie.

Ongebreidelde, overduidelijke zonde is voor niemand ooit een concurrerende bron van behoud geweest. Het was nooit iets wat mensen beschouwden als een middel tot behoud. Maar zo denken ze wel over wetticisme. Daarom maakt hij zich meer zorgen over de christenen die in wetticisme terechtgekomen zijn dan over christenen zoals die in Korinthe. Voor hen kan hij God nog steeds danken, hoewel er enorm veel zonde in de gemeente daar is. Hij dankt God niet voor de Galaten. Hij maakt zich zorgen om hen. Hij is bang dat hij zich tevergeefs voor hen heeft ingespannen.

10

Christelijke feestdagen zonder verplichting

Natuurlijk zouden we kunnen ingaan op de vraag hoe we tegenover heilige dagen moeten staan.

en nu u God kent, ja wat meer is, door God gekend bent, hoe kunt u weer terugkeren naar de zwakke en arme grondbeginselen, die u weer van voren af aan wilt dienen? U houdt zich aan dagen, maanden, tijden en jaren. Ik vrees voor u dat ik mij misschien tevergeefs voor u heb ingespannen.

GALATEN 4:9-11

Christenen doen dat ook, hoewel ik niet denk dat Paulus dat deed. Ik denk niet dat de apostelen dat deden. We lezen bijvoorbeeld nergens in de Schrift dat de discipelen Pasen als een christelijke feestdag vierden, of Kerstmis. Daarmee zeg ik niet dat het zonde is om dat te doen.

Ik vermoed dat het in principe waarschijnlijk een beetje anders ligt, omdat mensen Kerstmis en Pasen gewoonlijk niet vieren om rechtvaardig te zijn. Ze doen het omdat ze de cadeautjes leuk vinden of zoiets. Ze zijn vrij van hun werk; het is een tijd om feest te vieren of zoiets. Er is een verschil. Mensen onderhouden wel sabbatten en Joodse feesten om hun gerechtigheid aan te vullen, terwijl mensen niet op die manier naar Kerstmis en Pasen kijken. Ze zien het gewoon als vrij zijn van hun werk en een gezellige tijd. Ik denk dat veel mensen die geen christen zijn dat doen. En sommige christenen doen het gewoon als een manier om de Heere te eren.

Maar als iemand zichzelf verplicht om bepaalde dagen of bepaalde heilige dagen te onderhouden, heb ik het gevoel dat zo iemand in dezelfde val loopt als de Galaten. En daar zouden ook zondagen of zaterdagen onder vallen. De zevendedagsadventisten willen dat we de zaterdag als sabbat onderhouden. Andere mensen, die de zaterdag niet onderhouden, eisen vaak van ons dat we de zondag als een bijzondere dag onderhouden. Ik denk niet dat Paulus dat deed.

In Romeinen hoofdstuk 14 zei hij:

De een acht de ene dag boven de andere dag, maar de ander acht al de dagen gelijk. Laat ieder in zijn eigen geest ten volle overtuigd zijn.

ROMEINEN 14:5

En hij zei:

Laat dus niemand u veroordelen inzake eten of drinken, of op het punt van een feestdag, een nieuwe maan of de sabbatten.

KOLOSSENZEN 2:16

En dat soort dingen. Die dingen zijn schaduwen. En ook hier noemt hij het niet als iets prijzenswaardigs, maar als een reden tot bezorgdheid dat ze weken en dagen en maanden en jaren onderhouden. Dus ik zou zeggen: als christenen vandaag de dag bepaalde feesten vieren, moeten ze ervoor zorgen dat hun houding zo blijft dat ze dat niet als een deel van hun christelijke verplichting zien. Het kan iets zijn wat ze met een goede reden doen. Het is een goede gelegenheid om gemeenschap met elkaar te hebben. Je treft op die dag andere mensen in het kerkgebouw aan, en op andere dagen niet. Er zijn goede redenen om op zondag naar de gemeente te gaan. Maar het gevoel dat God van je verlangt dat je daar die ochtend bent, is daar niet een van. Hij kan je heel goed zeggen dat je op een bepaalde ochtend naar een bepaalde plaats moet gaan. Maar geloven dat je in de gemeente moet zijn omdat het zondag is, betekent volgens mij dat je in dezelfde dwaling vervalt als zij. Zij deden dat naar alle waarschijnlijkheid op zaterdag.

11

Paulus' persoonlijke beroep op de Galaten

De verzen 12 tot en met 20 zijn buitengewoon moeilijk uit te leggen. Er staat daarin geen theologie op het spel. Paulus zinspeelt op dingen die zij kennelijk wel begrepen, maar die lezers vandaag de dag heel moeilijk kunnen begrijpen. Bij dit gedeelte steken

uitleggers zelfs hun handen in de lucht en zeggen: ‘Wie weet wat hij daarmee bedoelde?’ Soms dragen ze verschillende theorieën aan. Maar als het erop aankomt, is er geen reden om aan de ene theorie meer gewicht toe te kennen dan aan een andere. Laat ik dit gedeelte voorlezen. Dan zul je weten waar ik het over heb.

Wees zoals ik, want ook ik ben zoals u, broeders; ik smeeek het u! U hebt mij in geen enkel opzicht onrecht aangedaan. U weet toch dat ik u de eerste keer het Evangelie heb verkondigd in lichamelijke zwakheid. En toch hebt u mijn beproeving, die in mijn lichaam plaatsvond, niet veracht of verafschuwde, maar ontving u mij als een engel van God, ja, als Christus Jezus. Waarin prees u zich dan gelukkig?

GALATEN 4:12-15

Daar staat dan een open plek. De New King James heeft daar het woord ‘enjoyed’ ingevoegd, omdat de vertalers niet zeker weten welk woord daar hoort te staan.

Vertalersnoot: De spreker onderbreekt zijn Engelse voorlezing bij “What then was the blessing you ...” en bespreekt het ingevoegde “enjoyed” (“genoten”). De HSV geeft deze vraag weer als “Waarin prees u zich dan gelukkig?”; daarin is geen open plek zichtbaar.

Want ik kan van u getuigen dat u, zo mogelijk, uw ogen zou hebben uitgerukt en aan mij gegeven zou hebben. Ben ik dan uw vijand geworden door u de waarheid te zeggen? Zij beijveren zich niet met goede bedoelingen voor u, maar zij willen ons uitsluiten, opdat u zich voor hen zou beijveren. Nu is zich te beijveren voor het goede altijd goed, en niet alleen als ik bij u ben, mijn lieve kinderen, van wie ik opnieuw in barensnood ben totdat Christus gestalte in u krijgt. Ik wilde echter wel dat ik nu bij u was en op een andere toon kon spreken, want ik ben in twijfel over u.

GALATEN 4:15-20

12

Worden zoals Paulus en zijn scherpe toon

Een deel hiervan is gemakkelijk genoeg te begrijpen, maar er staan overal zinsneden tussen waarbij het moeilijk is om precies te weten wat hij bedoelt, waaronder de eerste. Vers 12:

Broeders en zusters, ik vraag jullie dringend om te worden zoals ik, want ik ben zoals jullie geworden.

In welk opzicht was hij zoals zij, terwijl zij niet zoals hij waren? Wie weet het? Het is helemaal niet duidelijk.

Sommige uitleggers denken dat hij zegt: ‘Verplaats je eens in mij. Wanneer ik met jullie omga, doe ik mijn best om me in jullie te verplaatsen, om met jullie mee te voelen. Zouden jullie eens willen proberen om met mij mee te voelen? Bedenk eens

hoe ik me voel als ik zie dat mijn eigen kinderen in het geloof op een dwaalspoor worden gebracht door iemand die daarna binnenkomt. Verplaats je gewoon eens in mij. Dat doe ik ook wanneer ik met jullie probeer om te gaan.'

Het is moeilijk te zeggen. Anderen zouden misschien zeggen dat hij bedoelt: 'Toen ik bij jullie was, ben ik zoals jullie geworden, want:

Ik ben voor de zwakken geworden als een zwakke, om de zwakken te winnen. Voor allen ben ik alles geworden, om in ieder geval enigen te behouden.

1 KORINTHE 9:22

Dus zouden jullie zoals ik willen worden, dat wil zeggen: vrij van deze wettische dingen?' Het is helemaal niet duidelijk in welk opzicht hij hun vraagt te worden zoals hij. In dat opzicht zijn ze nog niet zoals hij, maar hij is al wel zoals zij geworden. Uitleggers weten zich geen raad met de betekenis daarvan.

Dan zegt hij aan het einde van vers 12:

Jullie hebben me helemaal geen kwaad gedaan.

Veel uitleggers denken dat hij daar wel sarcastisch moet zijn. Misschien haalt hij zelfs iets aan wat zij hebben gezegd, zoiets als: 'Wij hebben je geen kwaad gedaan, Paulus.' 'O ja, jullie hebben me helemaal geen kwaad gedaan.' En daarmee zegt hij dat ze hem wel kwaad hebben gedaan. Maar het is niet duidelijk. We kunnen zijn stem niet horen.

Hij geeft wel te kennen dat zijn toon misschien wat scherp of sarcastisch is, want hij zegt in vers 20:

Ik wilde echter wel dat ik nu bij u was en op een andere toon kon spreken.

GALATEN 4:20

Met andere woorden: ‘In plaats van zulke scherpe woorden te moeten schrijven, zou ik graag bij jullie willen zijn. Ik heb het gevoel dat ik dan wat kalmer met jullie zou kunnen omgaan, enzovoort. Ik zou het gevoel hebben dat ik de situatie wat meer in de hand had, en ik zou niet zo wanhopig zijn als ik nu ben terwijl ik deze brief schrijf.’

Maar hij noemt zijn toon wel, en het kan zijn dat er sarcasme in zijn toon zit. Dus wanneer hij zegt:

Jullie hebben me helemaal geen kwaad gedaan.

herhaalt hij misschien op sarcastische wijze wat zij beweren, namelijk dat ze hem helemaal geen kwaad hebben gedaan, terwijl ze dat in werkelijkheid wel hebben gedaan.

13

Paulus' lichamelijke zwakheid

Hij verwijst naar de beproeving die in zijn vlees was, en hij zegt:

En toch hebt u mijn beproeving, die in mijn lichaam plaatsvond, niet veracht of verafschuwd.

GALATEN 4:14

Maar wat was die beproeving in zijn vlees? Het zou een ziekte kunnen zijn. We weten het niet. In 2 Korinthe hoofdstuk 12 spreekt hij over een doorn in zijn vlees, in een passage waarvan veel christenen geloven dat die over een ziekte gaat. Dat zou heel goed kunnen. In 2 Korinthe 12 noemt hij zijn doorn in het vlees twee keer een zwakheid. Dat woord wordt in de Schrift regelmatig voor ziekten gebruikt, onder andere in Mattheüs 8:17. Daar haalt Mattheüs Jesaja 53 aan. Er staat:

opdat vervuld werd wat gesproken was door de profeet Jesaja toen hij zei: Hij heeft onze zwakheden op Zich genomen, en onze ziekten gedragen.

MATTHEÛS 8:17

Daar is sprake van parallelisme:

Hij nam onze zwakheden op zich en droeg onze ziekten.

Zwakheden en ziekten worden naast elkaar gebruikt, als woorden met dezelfde betekenis. En het woord ‘zwakheden’ daar is hetzelfde woord dat Paulus in 2 Korinthe 12 twee keer gebruikt om zijn doorn in zijn vlees te beschrijven, zijn zwakheid. In Mattheüs 8:17 staat dat gelijk aan ziekte.

Het is dus moeilijk te zeggen. Sommige mensen denken dat de doorn van Paulus geen ziekte was, maar het lijkt erop dat het dat wel geweest kan zijn. En degenen die geloven dat het een ziekte was, hebben geopperd dat hij misschien een vorm van malaria had, of een oogziekte. Iets wat zijn ogen in zekere mate misvormde en hem er lelijk uit liet zien, waardoor het moeilijk was om hem aan te kijken. Misschien had hij door zijn aandoening opgezwollen, tranende ogen of zoiets. Hij prijst hen omdat ze niet met afkeer op hem hadden gereageerd. Hij zegt in Galaten 4:13:

Jullie weten dat ik jullie de eerste keer het goede nieuws vertelde omdat ik lichamelijk ziek was.

Nu zeggen sommige commentatoren dat ‘vanwege’ daar geen goede vertaling is. Er zou ‘ondanks’ moeten staan, of ‘door’, of ‘te midden van lichamelijke zwakheid’. Als er ‘vanwege’ staat, is dat heel merkwaardig, want we weten niet hoe lichamelijke zwakheid de aanleiding zou zijn geweest om hun te prediken. We lezen in Handelingen hoofdstuk 13 en 14 dat hij naar hen toe ging, en we lezen niet dat lichamelijke zwakheid de reden was waarom hij daarheen ging. Natuurlijk lezen we ook niet dat hij op dat moment lichamelijke zwakheid had, maar dat kan wel zo geweest zijn.

Sommige mensen denken dat hij misschien, doordat hij in Lystra gestenigd was, last bleef houden van bloedingen of pus of wat dan ook. Een of andere aanhoudende verwonding aan zijn hoofd, waardoor zijn ogen opgezwollen of zoiets en er heel vreemd uitzagen. Maar het is moeilijk te weten waar hij hier naar verwijst, omdat zij meer over deze situatie weten dan wij. Zij waren erbij. Wij niet. Maar hij zegt in vers 14:

Hoewel mijn lichamelijke toestand een beproeving voor jullie was, hebben jullie me niet veracht of afgewezen.

14

De vroegere liefde en waardering voor Paulus

Hij zegt in vers 15 zelfs:

Als het mogelijk was, zouden jullie je ogen hebben uitgerukt en ze aan mij hebben gegeven.

GALATEN 4:15

Dat is een van de redenen waarom mensen hebben vermoed dat de zwakheid van Paulus misschien met zijn ogen te maken had. Als hij zegt:

Jullie zouden je ogen hebben uitgerukt en aan mij hebben gegeven.

zou dat een overdrijving kunnen zijn. Het hoeft er helemaal niets mee te maken te hebben dat hij een nieuw paar ogen nodig had. Maar het zou wel kunnen. Het zou daarop kunnen zinspelen, op het feit dat zijn ogen slecht waren. En als ze het hadden kunnen doen, zouden ze hun eigen ogen hebben afgestaan.

Er staan hier heel wat verholde toespelingen. Het is moeilijk om precies te weten of hij 'vanwege lichamelijke zwakheid' bedoelde, of 'te midden van lichamelijke zwakheid'. Hoe dan ook, de strekking van dit gedeelte is dat hij zegt: 'Vroeger waren jullie mij veel trouwer. Toen ik bij jullie kwam, beseften jullie dat het voor mij moeilijk was om daar te zijn. Ik was ziek, maar ik bleef trouw het Evangelie aan jullie prediken. Jullie waardeerden dat. Jullie ontvingen mij', zegt vers 14,

als een engel van God, ja, als Christus Jezus.

GALATEN 4:14

'Zo ontvingen jullie mij vroeger. Waarom doen jullie dat nu niet meer?'

En dan deze vraag in vers 15:

Wat was dat voor geluk dat jullie toen ervoeren?

Ik geloof dat de King James zegt:

Waar is dat geluk gebleven waar jullie het over hadden?

Maar geen van beide formuleringen maakt erg duidelijk waar hij het over heeft. De zegen die jullie genoten, zou heel goed kunnen verwijzen naar de zegen van Abraham, namelijk gerechtvaardigd worden door het geloof.

Vertalersnoot: De Engelse formuleringen zijn “the blessing you enjoyed” en “that blessedness”. De spreker verbindt die woorden met “the blessing of Abraham”.

Waar de Nederlandse bespreking “geluk” gebruikt, gaat het om diezelfde Engelse woordverbinding.

Die noemde hij in het vorige hoofdstuk. Denk maar aan:

opdat de zegen van Abraham in Christus Jezus tot de heidenen zou komen, en opdat wij de belofte van de Geest zouden ontvangen door het geloof.

GALATEN 3:14

En misschien zegt hij dat die zegen van rechtvaardiging door het geloof nu bij hen lijkt te ontbreken. Maar het is moeilijk te weten hoe dat in zijn gedachtegang past. Dit is een nogal onsamenhangend gedeelte, waarin Paulus heel persoonlijk is, en eigenlijk heel emotioneel, zo lijkt het.

15

De verkeerde ijver van de dwaalleraren

En dan zijn er nog meer problemen met de uitleg, want in vers 17 en 18 komen we ongeveer drie keer de woorden ‘ijverig’ en ‘vol ijver’ tegen. In vers 17 staat:

Zij proberen jullie vol ijver voor zich te winnen.

GALATEN 4:17

En dan aan het einde van vers 17:

Zodat jullie je voor hen gaan uitsloven.

En dan in vers 18:

Maar het is goed om je voor iets goeds in te zetten.

Nu geloven veel commentatoren dat het Griekse woord dat daar met ‘ijverig’ wordt weergegeven, vertaald zou moeten worden met ‘afgunstig’ of ‘afgunst’. En dat verandert de hele kwestie, het hele onderwerp. Maar niemand weet het. Niemand weet wat Paulus daarmee bedoelt.

Degenen die het met ‘ijverig’ vertalen, zoals de New King James doet, suggereren dat het goed is dat mensen je voor zich willen winnen. Het is goed dat mensen willen dat je ijverig bent. Het is tenslotte goed om ijverig te zijn als je je voor het juiste inzet. Maar sommige mensen denken dat het Grieks als volgt vertaald moet worden:

Ze proberen jullie voor zich te winnen, maar met verkeerde bedoelingen. Ja, ze willen jullie buitensluiten, zodat jullie je voor hen gaan uitsloven, of jaloers op hen worden.

We hebben dus ernstige problemen bij het begrijpen van de precieze bewoordingen van dit gedeelte. Het is het moeilijkste gedeelte van Galaten, omdat hij een tipje van de sluier oplicht. Het is anders dan Romeinen. In Romeinen wordt punt voor punt een logisch betoog opgebouwd. Galaten is een emotionele brief. Hij brengt veel van dezelfde punten naar voren als in Romeinen, maar hij doet dat al improviserend en in haast, en hij barst uit in tirades en dat soort dingen. Dit gedeelte is voor ons helemaal niet duidelijk, maar de dingen waarop hij zinspeelt waren hun bekend. Ik zal veel van deze dingen onverklaard moeten laten, omdat niemand ze definitief kan verklaren. De commentatoren zijn het oneens en zullen het waarschijnlijk nooit helemaal met elkaar eens worden.

16

Paulus als moeder opnieuw in barensnood

Ik wil je aandacht echter vestigen op vers 19, waar hij zegt:

Mijn lieve kinderen, ik heb opnieuw weeën om jullie, totdat Christus in jullie vorm krijgt.

Hier gebruikt Paulus het beeld van zichzelf als geestelijke moeder. Tegen de Korinthiërs zei hij:

Want al had u tienduizend leermeesters in Christus, daarmee hebt u nog niet vele vaders: in Christus Jezus heb ik u immers door het Evangelie verwekt.

1 KORINTHE 4:15

Hij noemde zichzelf hun vader in het geloof.

In Thessalonicenzen beschrijft hij zichzelf met verschillende beelden, waaronder dat van het moederschap, waarbij hij als een moeder voor hen is. In 1 Thessalonicenzen hoofdstuk 2, vers 7, zegt Paulus:

maar wij zijn in uw midden vriendelijk geweest, zoals een voedster haar kinderen koestert.

1 THESSALONICENZEN 2:7

Maar verderop in hetzelfde hoofdstuk, in vers 11, zegt hij:

Zo weet u hoe wij elk van u afzonderlijk opwekten en aanmoedigden, net als een vader zijn kinderen.

1 THESSALONICENZEN 2:11

Hij vergelijkt zichzelf met een moeder. Hij vergelijkt zichzelf met een vader. Ik zou zeggen dat hij het beeld van de vader gebruikt, eenvoudigweg omdat hij een man was. Maar ik zou zeggen dat als je Paulus voor het blok zette en zei: 'Luister, hoe zit het nu? Ben je een vader of een moeder voor deze mensen?', hij zou moeten zeggen: 'Eigenlijk is alleen God de Vader. Ik ben op zijn best een moeder, of misschien zelfs een vroedvrouw. Ik ben degene door wie God deze kinderen ter wereld heeft gebracht.' Net zoals een moeder de kinderen van haar man ter wereld brengt, de kinderen van de vader. Zo is de evangelist, de apostel, zelfs de gemeente als geheel, als de baarmoeder waardoor God kinderen in Zijn gezin ter wereld brengt.

Verderop in ditzelfde hoofdstuk, in vers 26, zal hij verwijzen naar:

Maar het Jeruzalem dat boven is, is vrij, en dat is de moeder van ons allen.

GALATEN 4:26

Ik zal betogen dat dit Jeruzalem dat boven is, een verwijzing naar de gemeente is. De gemeente is de moeder van ons allen. God is de Vader van ons allen. De gemeente is Zijn vrouw. De gemeente is de weg waarlangs God kinderen voortbrengt. En Paulus was de specifieke vertegenwoordiger van de gemeente die deze kinderen in Galatië had voortgebracht.

Hij vergelijkt zichzelf dus met een moeder die al barensweeën heeft doorgemaakt, en zij zijn geboren. Maar hij zegt:

mijn lieve kinderen, van wie ik opnieuw in barensnood ben totdat Christus gestalte in u krijgt.

GALATEN 4:19

‘Ik moet met jullie opnieuw beginnen.’

Mensen die betogen dat je je behoud niet kunt verliezen, hebben vaak geprobeerd duidelijk te maken hoe belachelijk zij de gedachte vinden dat iemand zijn behoud zou kunnen verliezen en het later misschien weer terugkrijgen. Ze zeggen dan: ‘Hoe dan? Als je eenmaal wedergeboren bent, kun je dan weer ongeborn worden?’ Als je eenmaal wedergeboren bent, hoe zou je dan ooit kunnen ophouden geboren te zijn? Nou, dat weet ik niet. Ik weet niet precies hoe. Maar Paulus zei:

Jullie zijn al een keer geboren. Ik heb opnieuw weeën, totdat dat bij jullie weer gebeurt, omdat jullie de genade zijn kwijtgeraakt. Ik ben bang dat al mijn moeite voor niets is geweest, en het lijkt erop dat we het hele proces weer door moeten om jullie opnieuw geboren te laten worden.

Hoewel het voor sommige mensen misschien belachelijk klinkt, vond Paulus het idee van telkens opnieuw wedergeboren worden blijkbaar niet belachelijk. Hij vond het juist nogal tragisch en traumatisch.

17

Christus krijgt gestalte in de gelovigen

Die uitspraak,

totdat Christus gestalte in u krijgt.

GALATEN 4:19

Door die uitspraak is dit vers al vele jaren een van mijn lievelingsverzen in Galaten. Het laat namelijk zien wat Paulus voor ogen heeft voor zijn gelovigen: dat Christus in hun karakter gestalte zou krijgen. Een andere mogelijkheid is dat het woord 'in' in 'in jullie' 'onder jullie' of 'in jullie midden' betekent. Dat zou kunnen verwijzen naar een gezamenlijk tot volwassenheid komen van het lichaam van Christus, totdat Christus in het lichaam als geheel gestalte krijgt, zodat het lichaam opgroeit. Maar zeker weten kunnen we het niet.

Hoe dan ook, hij wijst erop dat het doel van het Evangelie en Gods bedoelingen met het leven van de gemeente of de gelovige zijn dat Christus in ons of onder ons gestalte krijgt. Christus is, zo lijkt het, in ontwikkeling, bijna als een embryo in ons, en komt in ons tot volwassenheid. En dat is het doel: dat christenen niet alleen behouden worden, maar dat Christus in hen gestalte krijgt. Dat wij, zoals Paulus het in Efeze hoofdstuk 4 verwoordde:

maar dat wij, door ons in liefde aan de waarheid te houden,
in alles toe zouden groeien naar Hem Die het Hoofd is,
namelijk Christus.

EFEZE 4:15

Of in Kolossenzen, waar hij spreekt over zijn verlangen om ieder mens volmaakt in Christus voor te stellen. Dat staat in Kolossenzen hoofdstuk één, vers achtentwintig:

Hem verkondigen wij, terwijl we ieder mens terechtwijzen, en ieder mens onderwijzen in alle wijsheid, opdat wij ieder mens volmaakt zouden stellen in Christus Jezus.

KOLOSSENZEN 1:28

Het zou vertaald kunnen worden als ‘volwassen in Christus Jezus’. Paulus spant zich niet alleen in om mensen tot behoud te brengen, maar om hen tot volwassenheid in Christus te brengen, om te zien dat Christus volledig in hen gestalte krijgt. Dat is iets wat het waard is om veel over na te denken.

18

Abrahams twee zonen en de twee verbonden

Ik wil nu verdergaan met hoofdstuk 4 van Galaten, vers 21 tot en met 31. Hij geeft hier een uitvoerige vergelijking die heel boeiend is. Zoals ik zei toen we hoofdstuk 3 bespraken, heeft deze vergelijking ons veel te zeggen over de betekenis van de beloften aan Abraham voor de Joden. Wanneer ik zeg dat ik geloof dat de Joden net als alle andere mensen zijn, wat de Bijbel ook zegt:

Er is geen verschil tussen Joden en niet-Joden, iedereen is één.

God trekt mensen niet voor op grond van hun ras. Dat zegt de Bijbel herhaaldelijk in het Nieuwe Testament. Maar als ik dat zeg, zeggen mensen: ‘Maar hoe zit het dan met die beloften die God aan Abraham heeft gedaan? Hoe zit het met dat verbond dat God met Israël heeft gesloten?’

Ja, hoe zit het daarmee? Paulus heeft in hoofdstuk 3 al gezegd dat het verbond met Abraham en zijn nageslacht is gesloten. Dat nageslacht is Christus. En als je in Christus bent, dan ben je een van de erfgenamen over wie het daar ging.

En als u van Christus bent, dan bent u Abrahams nageslacht en overeenkomstig de belofte erfgenamen.

GALATEN 3:29

Hij zegt het hier op een andere manier, door middel van deze vergelijking. Die is heel interessant, al merk ik om de een of andere reden dat sommige mensen die moeilijk te volgen vinden. Dus ik zal proberen het gemakkelijk te volgen te maken.

Zeg mij, u die onder de wet wilt zijn, luistert u niet naar de wet? Want er staat geschreven dat Abraham twee zonen had, een van de slavin, en een van de vrije.

GALATEN 4:21-22

Nu maakt hij een verhaal van de geschiedenis van Abraham, en toch noemt hij dat de wet. Het is duidelijk dat hij met de wet de Thora bedoelt, waar ook het boek Genesis bij hoort. Soms bedoelt Paulus de hele Thora, alle vijf de boeken van Mozes, wanneer hij over de wet spreekt. Op andere momenten bedoelt hij iets anders. Wanneer hij hier zegt:

Luisteren jullie dan niet naar wat de wet zegt?

bedoelt hij: ‘Heb je de Thora niet gelezen? Genesis bijvoorbeeld. Hoe zit het met Abraham?’ Hij had zonen, meer dan één zoon.

Maar hij die van de slavin was, is naar het vlees geboren, hij echter die van de vrije was, door de belofte. Deze dingen hebben een zinnebeeldige betekenis; want deze vrouwen zijn de twee verbonden: het ene, dat van de berg Sinaï, dat kinderen voortbrengt voor de slavernij, dat is Hagar.

GALATEN 4:23-24

Dat wil zeggen: het verbond bij de Sinaï en het verbond dat Jezus heeft gesloten.

Want deze Hagar is de berg Sinaï in Arabië, en komt overeen met het huidige Jeruzalem, dat met haar kinderen in slavernij is. Maar het Jeruzalem dat boven is, is vrij, en dat is de moeder van ons allen.

GALATEN 4:25-26

19

Hagar en Ismaël als beeld van slavernij

Mensen hebben soms moeite gehad om te volgen wat Paulus hier zegt. Dat komt door de gedachte dat, als je denkt aan Abrahams twee zonen, Izak en Ismaël, en een van hen naar het volk Israël verwijst, dat wel Izak moet zijn. Abraham had acht zonen, maar hier gaat het om twee van hen. Izak is degene uit wie de Joden zijn voortgekomen, en Ismaël degene uit wie de Arabieren zijn voortgekomen. Als mensen dat weten, vinden ze het moeilijk om om te schakelen en te zeggen: ‘In deze illustratie verwijst Ismaël naar de Joden en verwijst Izak naar de christenen.’

Hij zegt dat deze twee zonen twee verbonden voorstellen. Het eerste verbond is Hagar, de berg Sinaï, en haar zoon is Ismaël. Dat komt overeen met het aardse Jeruzalem. Dat is het jodendom. Het jodendom wordt hier met Ismaël vergeleken. Waarom? Omdat

Ismaëls moeder een slavin was en hij daarom, volgens de gedachtegang van Paulus, een slaaf was. En het jodendom maakt mensen tot slaven.

Abraham heeft kinderen bij Hagar, en hij heeft kinderen via het jodendom. De natuurlijke Joden zijn Abrahams kinderen via het Joodse stelsel en via Joodse afstamming. Maar, zegt hij, net als Ismaël zijn zij alleen kinderen van het vlees. Ismaël is dus als de hedendaagse Jood binnen het jodendom, of als welke Jood dan ook die op enig moment tot het jodendom behoort: kinderen van Abraham naar het vlees. Dat was Ismaël ook, maar hij was niet gekozen. Hij was niet de uitverkorene. Maar hij stamde lichamelijk van Abraham af, en dat is wat de meeste Joden over hun verwantschap met Abraham kunnen zeggen. Zij stammen lichamelijk van hem af. Dat is alles.

Maar het verbond dat hen heeft voortgebracht, het verbond dat hen als zonen van Abraham ter wereld heeft gebracht, is een verbond van slavernij. Zoals Hagar, de slavin die kinderen ter wereld brengt in slavernij, zo bracht het oude verbond voor Abraham kinderen ter wereld in slavernij. De slavernij van de wet, zoals Paulus in de voorgaande verzen al heeft betoogd. Wij zijn niet meer onder die slavernij. Maar hij zegt dat de Joden die nu in Jeruzalem zijn, in die toestand verkeren. Ze zijn misschien kinderen van Abraham, maar van hetzelfde soort als Ismaël was. Ze zijn in slavernij. Ze zijn voortgekomen uit een stelsel, uit een moeder die in slavernij verkeert.

20

Het hemelse Jeruzalem als de gemeente

Maar in vers 26 staat:

Maar het hemelse Jeruzalem is vrij en is de moeder van ons allemaal.

Nu heb ik gezegd dat het Jeruzalem dat boven is, de gemeente is. Je kunt ook zeggen: het nieuwe verbond. Er is een Jeruzalem op aarde en een Jeruzalem dat geestelijk is. Een geestelijk Jeruzalem en een lichamelijk Jeruzalem. Het is heel belangrijk om dat te onthouden wanneer je de oudtestamentische profeten bestudeert, wanneer ze spreken over Jeruzalem en de heerlijkheid van Jeruzalem. Veel passages in het Oude Testament

spreeken over de heerlijkheid van Jeruzalem in de laatste dagen. Er zijn mensen die dat uitleggen als het natuurlijke Jeruzalem. Maar de apostelen haalden veel van die verzen aan en pasten ze toe op de gemeente, het geestelijke Jeruzalem.

Waar haal ik het vandaan om te zeggen dat de gemeente het geestelijke Jeruzalem is? Kijk eens naar Hebreeën hoofdstuk 12. We kunnen zien dat de apostelen er beslist zo over dachten. In Hebreeën hoofdstuk 12, vanaf vers 18, stelt hij het oude verbond tegenover het nieuwe, net zoals Paulus dat in Galaten doet.

Want u bent niet tot een tastbare berg genaderd, en tot een brandend vuur, tot donkerheid, duisternis en stormwind, tot bazuingeschal en het geluid van woorden. Zij die dat hoorden, smeekten dat het woord niet meer tot hen gericht zou worden.

HEBREEËN 12:18-19

Dat is een verwijzing naar de berg Sinaï. Je bent niet naar de berg Sinaï gekomen. Je bent niet onder het oude verbond gekomen. Dat is wat hij zegt. Maar in vers 22 zegt hij:

Maar u bent genaderd tot de berg Sion en tot de stad van de levende God, tot het hemelse Jeruzalem en tot tienduizendtallen van engelen, tot een feestelijke vergadering en de gemeente van de eerstgeborenen.

HEBREEËN 12:22-23

Vertalersnoot: De Engelse woorden “the firstborn” geven in deze vorm niet aan of het om enkelvoud of meervoud gaat. De spreker betreft ze in zijn uitleg op Jezus als de Eerstgeborene; de HSV heeft hier “eerstgeborenen”. Zijn uitleg blijft als zijn interpretatie behouden.

Dat wil zeggen: Jezus is de Eerstgeborene. Wij zijn gekomen tot de algemene vergadering die de gemeente wordt genoemd. Die noemt hij ook de berg Sion, de stad van de levende God, het hemelse Jeruzalem. Jezus noemde Zijn discipelen een stad op een berg. Hij zei:

U bent het licht van de wereld. Een stad die boven op een berg ligt, kan niet verborgen zijn.

MATTHEÛS 5:14

De discipelen van Jezus, de gemeente, zijn de stad die op de berg ligt. Het is de stad die licht verspreidt. Het is het geestelijke Jeruzalem.

Trouwens, in vers 22 van Hebreeën 12, waar de schrijver zegt:

Jullie zijn bij de berg Sion gekomen.

is het duidelijk dat hij niet over de natuurlijke berg Sion spreekt. Daar ligt het lichamelijke Jeruzalem. De stad Jeruzalem is gebouwd op een berg die de berg Sion wordt genoemd. Maar we weten dat hij niet de natuurlijke berg Sion bedoelt, omdat hij in vers 18 al heeft gezegd:

Jullie zijn niet bij een berg gekomen die je kunt aanraken.

Dat wil zeggen: wij zijn niet naar een lichamelijke berg zoals de berg Sinaï gekomen. Wij zijn naar een niet-lichamelijke, een geestelijke berg gekomen, de berg Sion, de stad van God. Die stad op een berg waartoe wij behoren, waar wij als een alternatieve gemeenschap in de wereld leven. Die wordt het hemelse Jeruzalem genoemd. Het is de moeder van ons allen. Het is de gemeente onder het nieuwe verbond.

In het boek Openbaring staat een uitvoerige beschrijving van het nieuwe Jeruzalem, het geestelijke Jeruzalem, in Openbaring 21. We zullen daar nu niet uitvoerig op ingaan, maar het lijkt mij een heel symbolische beschrijving van de gemeente. De stad, het nieuwe Jeruzalem, heeft twaalf fundamente, en dat zijn de twaalf apostelen van het Lam. Volgens Paulus is de gemeente

gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten,
waarvan Jezus Christus Zelf de hoeksteen is,

EFEZE 2:20

Het bouwwerk heeft de vorm van een kubus, zoals een heilige der heiligen. Alleen de heerlijkheid van God verlicht het, net als het heilige der heiligen. Er is daar geen licht van de maan, de zon of de sterren. Daarmee wordt de stad volgens mij vergeleken met het heilige der heiligen. Daar lijkt de gemeente vandaag op: de woonplaats van God, de tempel van God door de Geest.

Ik geloof dat er veel symboliek in zit, maar ik geloof dat de schrijvers de gemeente op het oog hebben wanneer de Bijbel in het Nieuwe Testament over het nieuwe Jeruzalem spreekt. De schrijver van Hebreeën stelde het nieuwe Jeruzalem, of het hemelse Jeruzalem, in ieder geval gelijk aan

Maar u bent genaderd tot de berg Sion en tot de stad van de levende God, tot het hemelse Jeruzalem en tot tienduizendtallen van engelen, tot een feestelijke vergadering en de gemeente van de eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God, de Rechter over allen, en tot de geesten van de rechtvaardigen, die tot volmaaktheid zijn gekomen,

HEBREEËN 12:22-23

Dus ik denk dat Paulus hetzelfde op het oog had toen hij zei:

Maar het Jeruzalem dat boven is, is vrij, en dat is de moeder van ons allen.

GALATEN 4:26

21

Kinderen van het vlees en van de belofte

Wat Paulus in dit gedeelte heeft gezegd, is: zeker, de Joden kunnen er aanspraak op maken kinderen van Abraham te zijn. Dat kon Ismaël ook. Kinderen van het vlees. Maar zoals je weet, ontving Ismaël de erfenis niet. Een andere zoon van Abraham ontving die wel, en dat was Izak. Hij was een kind van de belofte.

Waarom zegt hij 'kind van de belofte' in plaats van iets als 'geestelijk'? Hij zei in vers 23 dat Ismaël een kind van het vlees was. Hij was naar het vlees geboren,

Maar hij die van de slavin was, is naar het vlees geboren, hij echter die van de vrije was, door de belofte.

GALATEN 4:23

— je zou misschien hebben verwacht: 'door de geest'. Maar eigenlijk was Izak ook een kind van het vlees. Hij was dus niet geestelijker dan Ismaël. Het zou niet bij Paulus' illustratie passen om hier vlees en geest tegenover elkaar te stellen. In plaats daarvan stelt hij vlees en belofte tegenover elkaar.

Dat wil zeggen: Izak zou nooit hebben bestaan, zou nooit tot bestaan hebben kunnen komen, behalve door de belofte van God. Hij werd op wonderbaarlijke wijze geboren. Als God hem niet had beloofd, zou hij er nooit zijn gekomen. Ismaël kwam er zonder enige belofte van God. Ismaël kwam er louter als het resultaat van menselijke seksuele, lichamelijke omgang. Er is niets opzienbarends of bovennatuurlijks aan hem. Hij is gewoon een kind dat naar het vlees geboren is. Maar Izak bestond omdat God een

bijzonder nageslacht beloofde en hem gaf. En hij had op geen andere manier kunnen bestaan, omdat hij werd geboren nadat zowel Abraham als Sara te oud waren om kinderen te krijgen.

Hij vergelijkt dat met ons, heidenen, met de Galaten die heidenen zijn, christenen, omdat ook wij nooit kinderen van Abraham zouden zijn geworden zonder een wonder. De Joden zijn kinderen van Abraham, maar niet op een wonderbaarlijke manier. Zij zijn, zij zijn lichamelijk geboren; zij zijn uit het vlees, zoals Ismaël. Sommigen van hen zijn misschien ook christenen, maar iedere Jood kan er aanspraak op maken naar het vlees Abrahams nageslacht te zijn. Wij kunnen dat niet. Als het de kinderen van het vlees waren die behouden werden, dan zouden wij geen hoop hebben, want wij kunnen niet veranderen wie onze ouders zijn. Wij kunnen onze afstamming niet veranderen. Maar God beloofde aan Abraham dat hij de vader van vele volken zou zijn. Vanwege die belofte heeft God ook degenen onder ons die niet tot het Joodse volk behoren, door een wonder van wedergeboorte binnengebracht. Zo bracht Hij ook Izak door een wonderbaarlijke geboorte ter wereld.

Paulus heeft hier een parallel gezien tussen de twee moeders, Hagar en Sara, en de twee verbonden, het oude verbond en het nieuwe, waardoor mensen kinderen van Abraham worden. De twee verschillende soorten kinderen van Abraham zijn de kinderen van het vlees, zoals Ismaël, en de kinderen van de belofte, zoals Izak. Hij zegt heel duidelijk dat degenen die kinderen van het vlees zijn, in slavernij verkeren in het natuurlijke Jeruzalem en verbonden zijn met dat Joodse stelsel. Maar wie zijn de kinderen van de belofte? De christenen in Galatië, de christenen uit de heidenen, en wijzelf. Daar zouden ook Joodse christenen onder vallen, want in Christus houdt het onderscheid tussen Jood en heiden op te bestaan. Maar het punt is dat het nieuwe verbond een ander soort kinderen van Abraham heeft voortgebracht dan het oude verbond. En in dit geval hoeven zij geen Joden te zijn om kinderen van Abraham te zijn.

22

De onvruchtbare vrouw krijgt veel kinderen

Dan blijft de vraag over: ontvangen beide groepen kinderen de beloften? Ontvangen de Joden de erfenis, en ontvangt de gemeente de erfenis? Daar gaat Paulus vervolgens over spreken. Vers 27:

Want er staat geschreven.

Het citaat hier komt uit Jesaja 54:1, dat direct na Jesaja 53 staat. Jesaja 53 spreekt over de dood van Jezus, en Jesaja 54:1 spreekt over de geboorte van de gemeente als gevolg van de dood van Jezus. Paulus citeert Jesaja 54:1:

Zing vrolijk, onvruchtbare, u die niet gebaard hebt, breek uit in gejuich en jubel het uit, u die geen weeën gekend hebt, want de kinderen van de eenzame zijn talrijker dan de kinderen van de getrouwde, zegt de HEERE.

JESAJA 54:1

Waar gaat dat allemaal over? Ik zal het je vertellen. De verlatene, de onvruchtbare, verwijst naar de heidenen, degenen die nooit door God gebruikt zijn. In de tijd van het Oude Testament waren zij nooit een bron van kinderen voor God. Zij waren als een onvruchtbare vrouw die nooit kinderen voor God had gebaard: de heidenen. De getrouwde vrouw, of zij die een man heeft, is Israël. God was haar Man. God was getrouwd, Hij was met haar in een verbond verbonden. Maar wat hier staat, is dat de onvruchtbare vrouw meer kinderen zal baren dan de getrouwde vrouw.

Waar dit werkelijk op neerkomt, is dat de heidenen meer kinderen voor God zullen voortbrengen dan Israël, de getrouwde vrouw. Gods getrouwde vrouw heeft niet al te veel kinderen van God voortgebracht, omdat de meerderheid van de Joden door de geschiedenis heen nooit mensen van geloof zijn geweest. Het is waar dat de eerste christenen Joden waren. Jezus was een Jood. De apostelen waren Joden. En veel

christenen zijn tegenwoordig Joods van geboorte. Er zijn veel Joodse christenen, maar zij vormen bij lange na niet de meerderheid van de Joden. De meerderheid van de Joden is ongelovig.

Eerlijkheidshalve is de meerderheid van de heidenen ook ongelovig. Het zou zelfs best kunnen dat het percentage Joden dat christen is geworden hoger ligt dan het percentage heidenen in de wereld dat christen is geworden. Maar als je naar het totale aantal christenen kijkt, zijn er verreweg meer heidenen dan Joden. Dat ziet Paulus als een vervulling van deze uitspraak in Jesaja: de onvruchtbare heidense vrouw, die als het ware geen vrucht voortbracht, heeft meer kinderen voor God voortgebracht dan de Joodse samenleving, het Joodse volk, dat Zijn vrouw was. Hij ziet Jesaja als iemand die dat feit viert.

23

Kinderen van de belofte worden vervolgd

Paulus zegt in vers 28:

Wij nu, broeders, zijn kinderen van de belofte, net zoals Izak.

GALATEN 4:28

Let op, Paulus is een Jood; zijn lezers zijn heidenen. Hij zegt:

Wij.

Maar wij zijn als Izak. Paulus is een Jood en zij zijn heidenen. Hoe kunnen ze allebei als Izak zijn? Omdat ze allebei in het nieuwe verbond zijn. Toen Paulus en de heidenen het nieuwe verbond binnengingen, hielden zij op heidenen of Joden te zijn. Zij zijn één in Christus.

Er is geen verschil tussen Joden en niet-Joden.

zei Paulus in hoofdstuk 3, ofwel, die verschillen verdwijnen in Christus. Wij die christenen zijn, zijn met andere woorden de Izak. Wij zijn het beloofde nageslacht van Abraham. De Joden die geen christenen zijn, zijn de Ismaël. Zij zijn niet de

erfgenamen van de belofte.

Hij maakt dit vervolgens heel duidelijk in vers 29. Hij zegt:

Maar zoals destijds hij die naar het vlees geboren was.

GALATEN 4:29

Dat is Ismaël.

hem vervolgde die naar de Geest geboren was.

GALATEN 4:29

Dat wil zeggen, Izak. Hij verwijst naar het feit dat Ismaël spotte toen Izak werd gespeend. En dit leidde ertoe dat Ismaël uit het gezin werd weggestuurd, zoals je je misschien uit Genesis herinnert. Hij zegt:

Zoals degene die op de gewone menselijke manier geboren was toen degene vervolgde die door de Geest geboren was, zo gaat het ook vandaag nog.

Wat zegt Paulus hier? De Joden vervolgen de christenen. Dat is vandaag in Amerika niet het geval. De Joden vervolgen ons niet. Als iemand reden tot klagen heeft, dan zijn het de Joden, omdat de christenen, of degenen die beweren christenen te zijn, hen in de recentere geschiedenis hebben vervolgd. Paulus kon zich waarschijnlijk geen tijd voorstellen waarin Joden door christenen vervolgd zouden worden. Want Paulus kon zich waarschijnlijk geen tijd voorstellen waarin christenen wie dan ook zouden vervolgen, laat staan de Joden. Maar in zijn tijd kwam de tegenstand die Paulus ondervond niet van de Romeinse bestuurders. Die kwam niet van de Grieken. Die kwam van de Joden. De Joden waren in Paulus' tijd de vijand van de gemeente. En hij zei: 'Kijk, de kinderen van het vlees, zoals Ismaël die Izak vervolgde, de Joden vervolgen de christenen.' De kinderen van het vlees vervolgen de kinderen van de Geest. Het is duidelijk dat de kinderen naar de Geest overeenkomen met degenen die in het vorige vers beloofd worden.

24

Alleen de zoon van de vrije vrouw erft

Nu vers 30:

Wat zegt de Schrift echter? Jaag de slavin en haar zoon weg, want de zoon van de slavin zal beslist niet erven met de zoon van de vrije.

GALATEN 4:30

Hij haalt die aan. De Schrift die hij aanhaalt, staat in de context waarin Ismaël Izak bespotten en Sara dat zag. Dit staat in Genesis 21, vers 10 en 12. Er staat:

Toen zei zij tegen Abraham: Jaag deze slavin en haar zoon weg, want de zoon van deze slavin zal niet met mijn zoon, met Izak, erven.

GENESIS 21:10

Deze aangehaalde woorden zijn eigenlijk de woorden van Sara. Paulus beschouwt ze als woorden van de Schrift. En God bevestigde Sara's woorden, want toen Abraham hier niet blij mee was, zei God:

Maar God zei tegen Abraham: Laat deze zaak met betrekking tot de jongen en uw slavin niet kwalijk zijn in uw ogen. Bij alles wat Sara u zegt, luister naar haar stem, want alleen het nageslacht van Izak zal uw nageslacht genoemd worden.

GENESIS 21:12

Paulus haalt dit dus aan als de woorden van God Zelf, de woorden van de Schrift, niet alleen de woorden van Sara. God zette Zijn amen op deze woorden van Sara.

Wat zijn die woorden, en waarom haalt Paulus ze hier aan?

Jaag de slavin en haar zoon weg.

GALATEN 4:30

Dat zijn Ismaël en Hagar.

want de zoon van de slavin

GALATEN 4:30

Ismaël.

zal beslist niet erven met de zoon van de vrije.

GALATEN 4:30

Izak. Hoe past dat bij Paulus' illustratie? Er is maar één manier waarop het zou kunnen passen. Is dat niet duidelijk? De kinderen van het vlees zullen de erfenis niet ontvangen, alleen de kinderen van de belofte. De kinderen van de slavin hebben geen plaats in de erfenis van de beloften aan Abraham en zijn nageslacht. Alleen de kinderen van de belofte, van de vrije vrouw, die het Jeruzalem boven is, dat de moeder van ons allen is, van ons christenen.

Dat wil zeggen, hij zegt hier op een andere manier hetzelfde als wat hij in hoofdstuk 3 zei, toen hij zei:

En als u van Christus bent, dan bent u Abrahams nageslacht en overeenkomstig de belofte erfgenamen.

GALATEN 3:29

Hier zegt hij het op een andere manier. Wij zijn als Izak; de Joden zijn als Ismaël. Als ik de Joden zeg, bedoel ik Joden die geen christenen zijn. We hebben allebei onze eigen manier om Abraham onze vader te noemen. De Joden kunnen Abraham hun vader noemen op dezelfde manier als Ismaël dat kon, omdat ze allebei lichamelijk van Abraham afstamden. Maar het hielp Ismaël helemaal niets als het erom ging iets van

Abraham te erven. Ismaël ontving geen erfenis. Hij zou geen erfgenaam zijn van Abrahams bezit of van Abrahams beloften. En zo is het volgens hem met de natuurlijke Jood die vandaag geen christen is.

Maar degenen onder ons die christenen zijn, of ze nu Jood of heiden zijn — Paulus was een Jood, zijn lezers waren heidenen, maar volgens hem maakte dat geen verschil — Joden en heidenen die christenen zijn, vormen het beloofde nageslacht. Zij zijn degenen die de weldaden van vader Abraham erven. En de kinderen van de slavin zullen niet samen met hen erfgenamen zijn.

25

Eén erfenis voor Gods vrije kinderen

Het is dus niet zo dat de heidenen nu het ene deel van de erfenis hebben en de Joden een ander deel. Zo begrijpen sommige theologen het. Ik zou je de naam van die theologie kunnen vertellen, maar ik denk dat je me die al vaak genoeg hebt horen noemen. Sommigen denken dat de Joden voor altijd een andere plaats in Gods hart zullen hebben dan de christenen, in positieve zin. Dat de Joden voor altijd Gods aardse volk zullen zijn en de christenen voor altijd Gods hemelse volk. Dat beide een erfenis hebben vanwege onze relatie met Abraham. Dat de Joden, omdat ze lichamelijk van Abraham afstammen, de lichamelijke erfenis van het land zullen ontvangen, enzovoort. En dat wij, omdat wij geestelijke afstammelingen van Abraham zijn, de geestelijke zegeningen en het behoud zullen ontvangen, enzovoort. Maar de Joden zullen ook iets ontvangen.

Dit strookt gewoon niet met Paulus. Paulus zei: ‘Nee, het gaat maar naar één erfgenaam.’ Ismaël en Izak verdeelden de erfenis niet onder elkaar. Ismaël werd weggestuurd en Izak kreeg alles. Hij zegt dat het zo is. Zo is het. De kinderen van de slavin zullen niet samen met de kinderen van de vrije vrouw erfgenamen zijn. En hij zegt in vers 31:

Daarom, broeders, wij zijn geen kinderen van de slavin, maar van de vrije.

GALATEN 4:31

De reden waarom hij dat zegt, is dat wij niet onder de wet staan. Bedenk dat de slavin Hagar is, de Sinaï. En hij probeert deze mensen te vertellen: 'Wij staan niet onder de wet van Mozes. Wij zijn geen kinderen van de slavin. Wij zijn vrij.' Waarom zijn we vrij? Omdat ons hart veranderd is. Wij zijn te vertrouwen zonder die regels. God heeft de regels in onze natuur gelegd. Wij zijn deelgenoten van de goddelijke natuur geworden. Wij hebben andere neigingen gekregen. Wij gaan een andere kant op dan vroeger, en daarom zijn we in zekere zin vrij om te doen wat we willen, omdat we God willen dienen. We willen rechtvaardig zijn. De wet was nodig voor mensen die niet rechtvaardig willen zijn, om hen ertoe te brengen zich toch te gedragen. Maar wij behoren niet tot die categorie.

26

Geestelijke vrijheid en menselijk gezag

Nu gaan we verder met hoofdstuk 5.

Sta dan vast in de vrijheid waarmee Christus ons vrijgemaakt heeft, en laat u niet weer met een juk van slavernij belasten.

GALATEN 5:1

Ik heb mensen dit vers werkelijk horen gebruiken als ondersteuning voor het afwerpen van tirannen en het vechten voor onze vrijheid als Amerikanen, enzovoort.

Het is duidelijk dat Paulus helemaal niet denkt aan zoiets als een opstand tegen tirannen of iets dergelijks. Toch zijn veel Amerikanen zo gewend geraakt aan hun vrijheid en aan het feit dat we nooit koningen hebben gehad, dat we bijna het gevoel krijgen dat christenen zoiets nooit zouden mogen dulden als iemand ons begint te tiranniseren. Laat ik het zo zeggen: christenen zouden nooit onder een tiran moeten willen leven, maar misschien moeten we heel veel dingen dulden die we niet wensen. Of we het moeten dulden, is een heel andere kwestie. Paulus zegt nergens dat we tirannen niet moeten dulden. In feite zegt hij overal in zijn brieven, telkens wanneer

hij raad geeft, dat we ons aan hen moeten onderwerpen. En Jezus deed dat ook. Telkens wanneer Jezus of Paulus schreef aan mensen die onder tirannen leefden, zoals de Romeinse keizer, zeiden ze gewoon:

Erken hun gezag, wees goede burgers, gehoorzaam en win zo mensen voor de Heer.

Dit gaat over geestelijke vrijheid, vrijheid van Joods wetticisme of van welke vorm van wetticisme dan ook. Laat niemand je geloofsleven gaan uitleggen in termen van regels die hij je wil opleggen, of die nu Joods, christelijk of van een andere soort zijn. Dat betekent niet dat er geen situaties zijn waarin regels gelden. Op een school hebben we bijvoorbeeld regels. Of ouders stellen regels voor hun kinderen. Overheden maken wetten waaraan de burgers zich moeten houden. Werkgevers hebben bepaalde voorschriften die de werknemers moeten volgen. Dat zijn ook regels.

Paulus zegt niet: 'Werp alle gezag af, werp elke beperking af en laat niemand je ooit vertellen wat je moet doen.' We nemen deel aan bepaalde instellingen waar gezag en regels een plaats hebben om die instelling goed te laten functioneren, of het nu om de overheid gaat, een school of wat dan ook. Waar Paulus zich zorgen over maakt, is dat mensen regels nooit gaan zien als iets wat ook maar iets te maken heeft met persoonlijke gerechtigheid voor God.

27

Praktische regels zijn geen wetticisme

Zoals je waarschijnlijk weet, hebben we weleens mensen van school gestuurd omdat ze de regels overtraden. Sommigen van hen beschuldigden ons ervan dat we te wettisch met de regels omgingen. We moesten hun uitleggen: 'Wetticisme is iets anders dan wat wij doen. Als we je zouden vertellen dat je deze regels moest houden om behouden te worden, of zelfs maar om een goede christen te zijn, dan had je gelijk. Dan zouden we wettisch zijn. Wij denken niet dat je negen maanden lang bijzondere relaties moet vermijden om behouden te worden, of zelfs maar om een goede christen te zijn. Je kunt een goede christen zijn en die negen maanden een bijzondere relatie hebben. Je kunt dat alleen niet op school doen.'

Het is geen kwestie van wat gerechtigheid is. Het is een kwestie van wat er voor het functioneren van het programma toegestaan is. Als we zeiden dat iedereen deze school zou moeten doorlopen en dat ze zich op school aan deze regels moesten houden om geestelijk te zijn, dan zouden we wettisch zijn. Want dan zouden we christenen iets opleggen wat we hun helemaal niet mogen opleggen.

Maar als iemand bij mij in huis komt wonen en ik zeg: 'Luister, je bent welkom om bij me te wonen, maar we staan niet toe dat er in huis gerookt wordt', dan zou ik kunnen zeggen: 'Je kunt roken en toch behouden worden, maar je mag niet in mijn huis roken.' Dat is een andere kwestie. Je hoeft niet in mijn huis te wonen om behouden te worden. Maar als je ervoor kiest om in mijn huis te zijn, mag je daar niet roken. We willen geen sigarettenlucht in de gordijnen. Eigenlijk hebben we geen gordijnen, maar in de meubels of wat dan ook, of in onze kleren.

Dit is geen wetticisme, wanneer je zegt: 'Luister, hier is iets waaraan je vrijwillig kunt deelnemen. Als je dat doet, zijn dit de voorwaarden. Dit zijn de regels.' Werkgevers doen dat. Overheden doen dat. Gezinnen doen dat. Allerlei soorten instellingen doen dat. Regels zijn nodig om mensen samen te laten functioneren in welke samenleving, welk project of welke instelling dan ook. Maar het probleem ontstaat wanneer mensen gaan beoordelen of je in een goede verhouding tot God staat aan de hand van de vraag of je je aan een bepaalde reeks regels houdt.

28

Goed leven onder de heerschappij van Jezus

Je zou kunnen zeggen: 'Maar hoe zit het dan als iemand overspel pleegt? Hebben we dan niet alle recht om aan te nemen dat diegene niet in een goede verhouding tot God staat als hij overspel pleegt?' Natuurlijk. Maar niet vanwege regels, maar omdat hij niet met Christus wandelt. Hij onderwerpt zich niet aan de heerschappij van Jezus. Als je je dag na dag onderwerpt aan de heerschappij van Jezus, of anders gezegd, van ogenblik tot ogenblik, en in de Geest wandelt, zul je die dingen niet doen.

Als je die dingen doet, is het probleem niet dat je de regels overtreedt. Het probleem is dat je niet met Jezus wandelt. Wat je behoudt, is dat je bij Jezus bent. Het is niet het houden van de Tien Geboden. Als je het gebod over overspel, over moord of over diefstal overtreedt, zit het tussen jou en God niet verkeerd omdat je de Tien Geboden hebt overtreden. Het zit tussen jou en God verkeerd omdat je niet met Jezus wandelt wanneer je die dingen doet. Jezus is je behoud, niet een of andere wet.

Er zijn zeker dingen die een christen nooit zou kunnen doen terwijl hij met de Heere wandelt. Er zijn dingen die christenen nooit zouden kunnen doen als ze in de Geest wandelen. Want Paulus zei:

Maar ik zeg: Wandel door de Geest en u zult zeker de begeerte van het vlees niet volbrengen.

GALATEN 5:16

Dus als ik zeg dat we niet onder regels staan, of dat onze geestelijkheid niet wordt bepaald of afgemeten aan het naleven van regels, moet je begrijpen dat ik niet zeg dat er geen maatstaven zijn. Er zijn principes waarnaar iemand altijd zal leven als hij in gehoorzaamheid aan Jezus leeft, omdat Jezus het tegenovergestelde principe nooit zou kunnen goedkeuren. Je kunt nooit iemand vermoorden en tegelijkertijd in de Geest wandelen, omdat Jezus dat nooit zou goedkeuren. Maar dat komt niet doordat je onder de regel staat:

U zult niet doodslaan.

EXODUS 20:13

Het komt doordat je onder de heerschappij van Jezus staat, en dat maakt verschil. Jezus woont door Zijn Geest in je, en Hij leidt je ertoe iets heel anders te doen dan moorden.

Je kunt dus natuurlijk aan bepaald gedrag afmeten hoe het met iemands leven met God gesteld is. Maar we moeten onthouden dat het er niet om gaat dat we een heleboel godsdienstige regels maken en die aan mensen opleggen. Het gaat veeleer om de vraag:

doet iemand iets wat Jezus nooit zou kunnen goedkeuren? Zo ja, dan kan diegene op dat moment niet met Jezus wandelen. Het is een subtiel onderscheid. Het is een subtiel onderscheid.

Ik kan tegen mijn zoon zeggen: 'Luister, ik wil nooit dat je kauwgom kauwt als ik er niet bij ben. Kauw geen kauwgom in huis, want ik vind steeds kauwgom die onder de stoelen en dat soort dingen geplakt zit. We hebben een regel: geen kauwgom kauwen in huis.' Overigens hebben we die regel niet. Ik verzin dit gewoon ter plekke. Maar stel dat hij bij me was en ik zei: 'Hier, neem een stukje kauwgom.' En we waren toevallig in huis, en ik zou bij hem blijven, en ik vond het niet erg dat hij kauwgom kauwde als hij bij me was. Dan zou het verkeerd zijn als hij zei: 'Nou, ik mag geen kauwgom kauwen, want daar hebben we een regel tegen.' Dat hij doet wat ik wil dat hij doet, is belangrijker dan welke regels dan ook naleven.

Het punt is dat er bepaalde dingen zijn waarvan Jezus nooit zou goedkeuren dat iemand ze doet. Kauwgom kauwen in huis hoort daar niet bij. Maar moord en overspel en diefstal en alles wat liefdeloos is, zouden zeker op die lijst moeten staan van dingen die de Heilige Geest nooit in je leven zou goedkeuren: iets liefdeloos doen. Je kunt dus zien of iemand met Jezus wandelt aan de vraag of hij liefdevol is of niet, en of hij de dingen doet die overeenstemmen met wat Hij zou goedkeuren. We zijn vrij, maar we zijn vrij om de dingen te doen die God behagen. We zijn vrij van het juk van de slavernij aan regels.

29

Besnijdenis verplicht tot de hele wet

In vers 2 zegt hij:

Zie, ik, Paulus, zeg u dat, als u zich laat besnijden, Christus u van geen nut zal zijn.

GALATEN 5:2

Nu beginnen sommigen van jullie misschien te zweten omdat je besneden bent. Ik ben als baby besneden. ‘Betekent dat dat ik niet behouden kan worden? Ik ben besneden. Ik had er niet eens iets over te zeggen. Ik zit in de problemen.’ Nou, Paulus was ook besneden, weet je nog, en hij was behouden. Wat hij zegt, is dit: als je je laat besnijden omdat je jezelf onder de wet brengt die zegt dat je besneden moet worden, dan vertrouwt je voor je behoud op iets anders dan Jezus. Je vertrouwt op wettische dingen, zoals de besnijdenis. En zodra je op dat soort dingen gaat vertrouwen, doet Christus niets meer voor je.

Hij zal een stap terug doen en zeggen: ‘Luister, wil je jezelf behouden, of wil je dat Ik je behoud? Als je jezelf gaat behouden door je te laten besnijden en regels na te leven, ga je gang. Maar Ik wacht hier wel tot je terugkomt, want je volgt Mij niet wanneer je dat doet.’ Je kunt Hem niet hebben en daarnaast ook nog een andere vorm van gerechtigheid. En Paulus zegt dat je een keuze moet maken. Als je besnijdenis en wetticisme kiest als middel tot gerechtigheid, dan zal Christus niet je middel tot gerechtigheid zijn. Je zult niets aan Hem hebben.

En nogmaals betuig ik aan ieder mens die zich laat besnijden, dat hij verplicht is de hele wet te onderhouden.

GALATEN 5:3

Nogmaals, dit geldt niet voor mensen die als baby onvrijwillig besneden zijn, of die het om medische redenen laten doen, of wat dan ook. Hij heeft het over mensen die het doen omdat ze ervan overtuigd zijn geraakt dat het een christelijke verplichting is om de Joodse wet na te leven, waarvan de besnijdenis deel uitmaakt.

Hij zegt: ‘Nou, luister, als je die stap zet, besef dan wat je doet. Je erkent dat je onder de wet staat. En als je onder de wet staat, sta je niet langer onder Christus. Als je voor je gerechtigheid op de wet vertrouwt, dan vertrouwt je daarvoor niet meer op Christus, en daarom zul je niets aan Hem hebben. Besef bovendien waar je aan begint.’ Als je erkent dat dit deel van de wet geldig en bindend is, besef dan dat de hele rest van de wet er ook bij hoort. Als je bevestigt dat je onder de wet staat, krijg je er naast de besnijdenis nog heel wat bij.

Hij zegt:

Ik zeg tegen iedere man die zich laat besnijden dat hij verplicht is zich aan de hele wet te houden.

30

Uit de genade vallen door zelfvertrouwen

Hij zegt:

U bent van Christus losgeraakt, u die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; en daarmee bent u uit de genade gevallen.

GALATEN 5:4

Nu heb ik geprobeerd deze uitdrukking te begrijpen:

Jullie zijn de genade kwijtgeraakt.

Op welke manier die ook maar begrepen zou kunnen worden, zonder te veronderstellen dat het om verlies van behoud gaat. Sommige mensen zeggen: 'Nou, je bent vervallen tot een godsdienst die lager staat dan de genade.' Eerlijk gezegd suggereert dit dat je in de genade was, want je kunt er niet uit vallen als je er niet eerst in was. Maar je bent eruit gevallen. Je bent er niet meer in. Dat roept dus ernstige vragen op over degenen die zeggen: 'Eens in de genade, altijd in de genade.' Deze mensen waren duidelijk in de genade geweest, en ze zijn uit de genade gevallen. Ze zijn van de genade vervallen.

Ik moet toegeven dat die uitspraak misschien een andere betekenis heeft die mij volledig is ontgaan. Maar A. W. Tozer zei altijd dat hij graag de Bijbel las en de dingen begreep zoals een intelligent, eenvoudig mens dat zou doen. Geen dom iemand die niet zo goed kan nadenken, maar iemand die intelligent is en toch eenvoudig. Hij heeft geen ingewikkelde theologische opvattingen die hij moet verdedigen. Hij wil gewoon weten wat het betekent. Hij vat het op in de vrij voor de hand liggende betekenis, tenzij er iets is wat niet voor de hand ligt. Dan moet hij het verder uitzoeken. Maar Tozer sprak er vaak over dat een intelligent, eenvoudig mens de Schrift op deze manier

zou begrijpen. En meestal had hij gelijk. Het ging in wezen om de voor de hand liggende betekenis, de betekenis die iedereen eraan zou geven die er geen andere opvattingen aan wilde opleggen.

En wanneer hij zegt:

Jullie zijn de genade kwijtgeraakt.

Dan heeft dat een voor de hand liggende betekenis die ieder intelligent, eenvoudig mens zou zien. Tenzij hij vastbesloten was om door te drukken en het met alle geweld in een of ander theologisch systeem te passen waar het niet zo goed in paste. Maar hij zou het er dan toch op de een of andere manier in dwingen, met allerlei vernuftige verklaringen waarom er niet staat wat er lijkt te staan. Ik geloof dat ik liever gewoon een intelligent, eenvoudig mens blijf. Volgens mij waren deze mensen in de genade geweest. En omdat ze nu niet langer op Christus vertrouwen, maar op de wet, zijn ze van de genade vervallen.

Dat betekent niet dat ze niet terug kunnen komen. Hij dringt er bij hen op aan om terug te komen. Hij dringt er bij hen op aan om op Christus te vertrouwen en niet op de wet. Maar wanneer je voor je behoud op jezelf begint te vertrouwen, of op iets anders dan Christus, wijst dit er heel sterk op dat je niet op twee dingen tegelijk kunt vertrouwen, althans niet met enig resultaat. Je kunt voor je gerechtigheid niet op Jezus vertrouwen en ook op jezelf. Je moet op Hem vertrouwen of op jezelf. En als je op jezelf vertrouwt, heb je niets aan Hem.

Vertrouwen op de wet is gewoon vertrouwen op jezelf. Vertrouwen op mijn naleving van de wet, op het feit dat ik me aan bepaalde regels houd, dat ik aan de eisen voldoe, dat is vertrouwen op mijzelf. Ik kan dus op mijzelf vertrouwen. In dat geval zal ik mijzelf zoveel voordeel opleveren als ik mijzelf maar kan opleveren, maar Christus zal mij geen enkel voordeel opleveren. Daar zit geen genade in. Als ik mijzelf onder regels stel, dan sta ik onder regels. Ik sta onder de wet. Daar zit geen genade in. Vroeger was ik in de genade, maar ik ben van de genade vervallen toen ik dat standpunt innam.

Genade is dat je volledig op Christus vertrouwt. 'Niets breng ik in mijn hand.' Hoe gaat het ook alweer? 'Alleen aan Uw kruis klamp ik mij vast.' Gaat het zo in die oude hymne? Maar ik breng niets in, behalve mijn onderwerping, behalve mijn geloof, en

dat is helemaal niet iets verdienstelijks. Het is alleen mijn overgave en mijn vertrouwen op Hem. En dat is wat Paulus heel stellig en met verrassende scherpte zegt: je kunt eenvoudigweg niet tegelijk voordeel hebben van Christus en van een gerechtigheid die op goede werken berust.

31

De hoop op rechtvaardiging bij het oordeel

Vers 5:

Want wij verwachten door de Geest, uit het geloof, de hoop van de gerechtigheid. In Christus Jezus heeft namelijk niet het besneden zijn enige kracht, en ook niet het onbesneden zijn, maar het geloof, dat door de liefde werkzaam is.

GALATEN 5:5-6

Nu zegt hij:

Door ons geloof kijken we vol verlangen uit naar waar we op hopen: dat God ons rechtvaardig verklaart.

De hoop op gerechtigheid klinkt bijna alsof we die nog niet hebben. We wachten erop, alsof we nog niet rechtvaardig zijn. En in zekere zin lijkt dat te zijn wat hij zegt. Maar er zijn natuurlijk twee kanten aan gerechtigheid. De ene is wat God op dit moment van ons vindt. De andere is wat Hij op de oordeelsdag verklaart dat het geval is. In beide gevallen hebben we het over rechtvaardiging. Christus heeft mij gerechtvaardigd. Hij heeft mij rechtvaardig verklaard. Maar die verklaring zal op de oordeelsdag zichtbaar worden, wanneer ik voor de troon sta. En de vraag die dan aan de orde is, luidt: 'Ben ik verloren of behouden?' En Christus zegt: 'Je bent gerechtvaardigd. Je bent rechtvaardig vanwege je geloof.' Dat is iets waar ik naar uitkijk.

Ik geniet er nu al van door het geloof. Op de oordeelsdag weet ik dat ik rechtvaardig verklaard zal worden. En daar heeft Paulus het over. Wij zien vol verlangen uit naar de hoop om vanwege ons geloof rechtvaardig verklaard te worden. Maar hij ontkent niet

dat we al rechtvaardig zijn door het geloof. Het is alleen zo dat we nog niet voor de troon hebben gestaan en dat dit nog niet openlijk en als een definitief oordeel is uitgesproken. Toch is het als het ware een uitgemaakte zaak zolang we op Christus vertrouwen. Maar we zien vol verlangen uit naar de tijd waarop we zullen weten dat we de loop hebben volbracht, dat we tot het einde hebben volhard, dat we niet in wetticisme zijn vervallen, dat we niet van de genade zijn afgedreven, dat we hebben vastgehouden aan het geloof als het enige middel tot ons behoud. En aan het einde zal God ons rechtvaardig verklaren vanwege ons geloof. Daar zien we vol verlangen naar uit en daar hopen we op.

Nu zei hij in vers 6:

In Christus Jezus maakt het niets uit of je besneden bent of niet, het gaat om geloof dat zich uit in liefde.

Hieruit blijkt heel duidelijk dat Paulus het op dit punt van het geloof met Jakobus eens is. Jakobus zei in Jakobus hoofdstuk 2:

Maar wilt u weten, o dwaze mens, dat het geloof zonder de werken dood is?

JAKOBUS 2:20

Paulus zegt het niet altijd zo duidelijk, maar hier doet hij dat wel. En vanzelfsprekend was hij het altijd met zichzelf eens. Wanneer hij zei dat we door het geloof gerechtvaardigd worden, zei hij er niet altijd bij hoe dat geloof eruitziet, maar hier doet hij dat wel. Wat bij God telt, is beslist niet de vraag of je besneden bent. Wat bij God telt, is of je het juiste soort geloof hebt.

Maar er is meer dan één soort geloof. Het geloof dat werkt, is het geloof dat werkzaam is. Het geloof dat werkt om je te behouden, is het geloof dat werkzaam is in je leven. De duivel heeft een geloof, maar het werkt niet. Hij zal op de laatste dag niet gerechtvaardigd worden, omdat zijn geloof zonder werken is. Zijn geloof werkt niet door de liefde. Hij heeft een geloof dat theoretisch is, alleen verstandelijk. Maar het geloof dat iemand behoudt, verandert zijn hele kijk op de dingen, zijn hele leven, zijn hele richting.

Wanneer je dat soort geloof hebt, doet God een bovennatuurlijk werk van wedergeboorte in je. En dat brengt een nieuw hart voort, dat nieuwe werken voortbrengt, werken van liefde. Je kunt dus inderdaad aan de werken van liefde zien of er geloof aanwezig is. Als iemand beweert geloof te hebben, maar geen werken van liefde doet, dan heeft die persoon blijkbaar niet het geloof dat voor God enig verschil maakt.

32

Wetticisme verspreidt zich als zuurdeeg

Vers 7:

Jullie waren goed op weg.

Opnieuw verwijst hij naar hun verleden, toen ze nog niet onder deze wettische betovering waren geraakt.

U liep zo goed; wie heeft u verhinderd de waarheid te blijven gehoorzamen? Deze overreding is niet afkomstig van Hem Die u roept.

GALATEN 5:7-8

In de New King James staat hier bij 'Him' een hoofdletter. Dat betekent blijkbaar dat het om God gaat, althans, dat vonden de vertalers. Omdat het in het Grieks niet met een hoofdletter staat, is het ook mogelijk dat het naar Paulus verwijst. Paulus, die hen tot het Evangelie had geroepen, onderschreef deze andere vorm van het Evangelie die ze nu volgen niet. Je kunt het op beide manieren opvatten.

Een beetje zuurdeeg doorzuurt het hele deeg.

GALATEN 5:9

Dat was blijkbaar een soort spreekwoord. Het staat niet in het Oude Testament, maar Paulus haalt het ook aan in 1 Korinthe 5:6. Daar heeft hij het over zonde. In 1 Korinthe 5:6 heeft Paulus het over een man die in zonde leeft met de vrouw van zijn vader, en

hij zegt:

Uw roem is niet goed. Weet u niet dat een klein beetje zuurdeeg het hele deeg doorzuurt?

1 KORINTHE 5:6

Met andere woorden, als je zonde in de gemeente ongemoeid laat, zal de hele gemeente erdoor worden aangetast. Zonde verspreidt zich als kanker in het lichaam.

Maar nu gebruikt hij hetzelfde spreekwoord voor wetticisme. Je laat een beetje wetticisme toe, en dat verspreidt zich ook als kanker. En wat is dat overduidelijk. Gemeenten rennen haast nog sneller naar wetticisme toe dan naar zonde. Het vers is 1 Korinthe 5:6. Het is blijkbaar een spreekwoord:

Een beetje gist laat het hele deeg rijzen.

Je hebt maar een klein beetje gist nodig om een hele klomp deeg te laten rijzen. Maar hij zei dat het zo gaat met zonde, en ook met wetticisme.

33

De aanstoot van het kruis en de dwaalleraren

Hij zegt:

Ik heb vertrouwen in jullie.

Hij hoopt hier eigenlijk tegen alle hoop in.

Ik vertrouw van u in de Heere dat u niet anders gezind zult zijn; maar hij die u in verwarring brengt, zal het oordeel dragen, wie hij ook is.

GALATEN 5:10

Hij heeft het daar over de valse leraren.

Maar ik, broeders, als ik nog de besnijdenis verkondig, waarom word ik dan nog vervolgd? Dan is immers het struikelblok van het kruis tenietgedaan.

GALATEN 5:11

Wanneer hij zegt:

Als ik nog steeds verkondig dat je je moet laten besnijden.

klinkt het alsof hij daar misschien van beschuldigd is. We hebben in onze inleiding genoemd dat zijn aanklager misschien zei: ‘Soms predikt hij de besnijdenis, soms predikt hij dat besnijdenis niet nodig is. Net wat de mensen behaagt. Als hij bij een groep is die graag wil dat hij dat predikt, dan predikt hij dat. Als hij bij een groep is die dat niet wil, dan doet hij het niet.’

Ze zeggen dat hij niet consequent is. Hij zegt: ‘Luister, als ik de besnijdenis predik wanneer ik onder de Joden ben, waarom haten ze me dan zo? Waarom vervolgen ze me dan zo? Waarom vinden ze mijn boodschap dan nog steeds zo aanstootgevend?’ De aanstoot van het kruis zou verdwenen zijn als ik de besnijdenis predikte.

Wat is dan de aanstoot van het kruis? Het kruis zegt dat ik nooit goed genoeg kan zijn. Ik kan God nooit behagen in het vlees. Als ik dat wel kon, waarom zou Hij Jezus dan sturen om te sterven? Hij zei eerder:

Is dan de wet in strijd met de beloften van God? Volstrekt niet! Want als er een wet gegeven was die in staat was levend te maken, dan zou de gerechtigheid werkelijk uit de wet zijn.

GALATEN 3:21

Hij zei in hoofdstuk 2, vers 21:

Ik doe de genade van God niet teniet; want als er gerechtigheid door de wet zou zijn, dan was Christus tevergeefs gestorven.

GALATEN 2:21

Christus is tevergeefs gestorven. Galaten 2:21.

Als iemand door de wet behouden kon worden, dan zou God Jezus niet hebben gestuurd. Het feit dat Hij Jezus wel heeft gestuurd, bewijst dat de mens niet door zijn eigen inspanningen behouden kan worden. Dat is voor sommige mensen aanstootgevend. Mensen willen niet geloven dat ze zo slecht zijn, dat ze zo onverbeterlijk zijn, dat ze zo onverlosbaar zijn. De meeste mensen denken: 'Als ik me nu maar echt vast zou voornemen mijn leven te beteren, dan zou ik een goed mens kunnen zijn.' Nee, het kruis zegt iets anders. Als je een goed mens kon zijn door je leven te beteren, waarom zou Jezus dan de moeite nemen om te sterven? Het feit dat Hij kwam en stierf, betekende dat je op eigen kracht nooit goed genoeg kunt zijn. En dat is aanstootgevend voor de hoogmoed van de mens.

Hij zegt: 'Als ik de wet predikte, als ik de besnijdenis predikte, dan zou dat mensen niet zo veel aanstoot geven als ik doorgaans doe.' Maar hij zegt in vers 12:

Lieten zij die u opruien, zich maar afsnijden!

GALATEN 5:12

Volgens mij heb ik eerder genoemd dat hier zelfs een kanttekening staat met de woorden 'mutilate themselves'. Dat verwijst ernaar dat ze zichzelf castreren. Het is een soort woordspeling: ze proberen iedereen te laten besnijden. De New Jerusalem Bible zegt:

Die mensen die jullie willen besnijden, ik wou dat hun mes uitschoot als ze zichzelf besnijden.

Hij wenst hun iets heel liefdeloos toe. Misschien heeft hij daar later berouw van gekregen, nadat hij dit had geschreven. Ik weet het niet. Maar hij is heel scherp. Hij is in deze brief scherper dan in welke andere brief ook die hij schrijft.

Vanaf vers 13 gaat Paulus tot het einde van het hoofdstuk heel diep op de zaken in. De volgende keer behandelen we de rest van het boek. Gelukkig staan er maar achttien verzen in hoofdstuk 6, en sommige daarvan zijn afsluitende verzen. Dus we behandelen de rest van hoofdstuk 5 en heel hoofdstuk 6. We zullen Galaten afronden.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Jakobus 2:23
- Galaten 3:19
- Galaten 3:23
- Galaten 4:2
- Galaten 4:3
- Galaten 4:9
- 1 Timotheus 1:8
- 1 Timotheus 1:9-11
- Galaten 5:16
- Galaten 5:23
- Galaten 4:5
- Galaten 4:6
- Galaten 4:7
- Galaten 4:8
- Galaten 4:9-11
- Kolossenzen 2:8
- Kolossenzen 2:16
- Kolossenzen 2:20
- Kolossenzen 2:21
- Hebreëën 5:12
- 1 Johannes 4:10

- Galaten 5:4
- Galaten 5:2
- Romeinen 14:5
- Galaten 4:12-15
- Galaten 4:15-20
- 1 Korinthe 9:22
- Galaten 4:20
- Galaten 4:14
- Mattheüs 8:17
- Galaten 4:15
- Galaten 3:14
- Galaten 4:17
- 1 Korinthe 4:15
- 1 Thessalonicenzen 2:7
- 1 Thessalonicenzen 2:11
- Galaten 4:26
- Galaten 4:19
- Efeze 4:15
- Kolossenzen 1:28
- Galaten 3:29
- Galaten 4:21-22
- Galaten 4:23-24
- Galaten 4:25-26
- Hebreëën 12:18-19
- Hebreëën 12:22-23
- Mattheüs 5:14
- Efeze 2:20
- Galaten 4:23
- Jesaja 54:1
- Galaten 4:28
- Galaten 4:29
- Galaten 4:30
- Genesis 21:10
- Genesis 21:12

- Galaten 4:31
- Galaten 5:1
- Exodus 20:13
- Galaten 5:3
- Galaten 5:5-6
- Jakobus 2:20
- Galaten 5:7-8
- Galaten 5:9
- 1 Korinthe 5:6
- Galaten 5:10
- Galaten 5:11
- Galaten 3:21
- Galaten 2:21
- Galaten 5:12

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.